

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Etelä- Karjalan hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Pauliina Kopra
Mira Leinonen
Sampsa Lintunen
Piia Manninen
Eero Nyman

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Etelä-Karjalan hyvinvointialueella 2024

21.10.2025

-

Pauliina Kopra

Mira Leinonen

Sampsa Lintunen

Piia Manninen

Eero Nyman

Aluehallintovirastojen julkaisuja 299/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-7481-48-6

Painopaikka

2025

Tekijät Pauliina Kopra, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen ja Eero Nyman	Julkaisuaika 21.10.2025		
	Toimeksiantaja(t) -		
	Toimielimen asettamispäivä -		
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Etelä-Karjalan hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Hyvinvointialue toteuttaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää alueellisten riskien pohjalta. Toimintaympäristön muutoksia seurataan ja palvelut on kohdennettu tehokkaasti, vertautuen hyvin valtakunnallisiin keskiarvoihin. Tulipalojen määrän kehitys on myönteistä. Palontutkinta on kattavaa ja yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kanssa valtakunnallisesti hyvä esimerkki. Ilmoitusmenettelyä poliisille on kuitenkin kehitettävä edelleen. Valvontavelvoitteiden täysimääräinen toteuttaminen on nykyresurssein haastavaa. Suunnitelmallista ja epäsäännöllistä valvontaa tehdään aktiivisesti. Resursoinnin riittävyys korostuu erityisesti kasvaneiden paloriski-ilmoitusten vuoksi. Valmiustarkastuksia ei ole tehty vuonna 2024, mutta alue reagoi tarvittaessa tilanteen muuttuessa. Toimintavalmiudessa on havaittu puutteita, jotka edellyttävät kehittämistoimia. Sopimuspalokuntien saatavuushaasteet erityisesti rakennuspaloissa edellyttävät uusien sammutusmenetelmien käyttöä. Kalusto ja henkilöstöresurssit ovat pääosin riittävät, mutta paloasemakiinteistöt ja sopimuspalokuntien ajoneuvokalusto edellyttävät investointeja. Alue varautuu myös kansainväliseen avunantoon. Väestönsuojelussa on tunnistettu puutteita organisaatiossa, henkilöstössä ja kalustossa. Lakisääteiset suunnitelmat ovat pääosin hyvällä tasolla, mutta myös kehittämistarpeita on tunnistettu. Terveystarkastukset ovat toteutuneet pääosin. Vapaaehtoisten koulutuksen laatu on hyvä, mutta kouluttajapula kasvaa. Investointien avulla pyritään turvaamaan suorituskyky ilmasto- ja hybridiuhkien, liikenneonnettomuuksien ja vaarallisten aineiden tilanteissa. Alueen tavoitteena on säilyttää pelastuspalvelut lähipalveluina. Toiminnan kehittäminen perustuu tutkittuun tietoon ja alue osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-48-6
Kokonaissivumäärä 65		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

Sammanställd av Pauliina Kopra, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen och Eero Nyman	Utgivningsdatum 21.10.2025		
	Uppdragsgivare -		
	Datum för tillsättande av organet -		
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Södra Karelens välfärdsområde 2024			
Referat Välfärdsområdet ger styrning och rådgivning och genomför säkerhetskommunikation utifrån de regionala riskerna. Förändringarna i verksamhetsmiljön följs upp och tjänsterna inriktas på ett effektivt sätt, på samma nivå som de riksomfattande genomsnitten. När det gäller antalet bränder är utvecklingen positiv. Brandutredningarna är omfattande och samarbetet med social- och hälsovårdsväsendet är ett bra exempel på riksnivå. Anmälningsprocessen till polisen bör emellertid vidareutvecklas. Med de nuvarande resurserna är det utmanande att fullgöra tillsynsförpliktelserna fullt ut. Planmässig och oregelbunden tillsyn görs aktivt. Resursernas tillräcklighet accentueras särskilt på grund av fler anmälningar om brandrisker. Inspektioner av beredskapen har inte gjorts år 2024, men området reagerar vid behov om läget förändras. I aktionsberedskapen har upptäckts brister som kräver utvecklingsåtgärder. Utmaningarna med tillgången till avtalsbrandkårer, särskilt vid byggnadsbränder, förutsätter att nya släckningsmetoder används. Materielen och personalresurserna är i huvudsak tillräckliga, men brandstationsfastigheterna och avtalsbrandkårens fordonsmateriel kräver investeringar. Området förbereder sig också på internationell handräckning. Gällande befolkningsskyddet har det identifierats brister som berör organisationen, personalen och materielen. De lagstadgade planerna är i regel på en god nivå, men utvecklingsbehov har också identifierats. Hälsoundersökningarna har i huvudsak genomförts. Kvaliteten på utbildningen för frivilliga är god, men bristen på utbildare ökar. Med hjälp av investeringar försöker man trygga kapaciteten för situationer som rör klimat- och hybridhot, trafikolyckor och farliga ämnen. Området har som mål att bevara räddningstjänsterna som närservice. Utvecklingen av verksamheten grundar sig på faktabaserad information och området deltar aktivt i internationellt samarbete.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) xxxx-xxxx	ISBN (webbpublikation) xxxx-xxxx
Totalt antal sidor 65	Språk -	Pris -	
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	21
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	37
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	40
5	Väestönsuojelun palvelut	44
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	50
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	57
8	Menetelmät ja laatuseloste	60
9	Liitteet	62
10	Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto	62

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Asiantuntija-arvion luonnos oli Etelä-Karjalan hyvinvointialueella kommentoitavana 10.-17.6.2025. Hyvinvointialue kommentoi luonnosta ja esitti tietoihin tarkennuksia.

Kiitämme Etelä-Karjalan hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

Alue on tuonut selvityksessään kattavasti esille toimintaympäristön onnettomuusriskejä ja uhkia korostavia ilmiöitä ja tekijöitä. Tällaisia ovat muun muassa riskikohteissa tapahtuneet onnettomuudet, kemikaaleihin liittyvät onnettomuudet, syrjäytyminen ja väestörakenteen muutokset. Merkittäviksi riskitekijöiksi alueella on tunnistettu ihmisten hoitaminen yhä enemmän kotona hoitolaitoksen sijaan. Lisäksi pelastuslain mukaisten onnettomuusriski-ilmoitusten määrä jatkaa edelleen kasvua.

Alueen onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä on tärkeä kohdentaa riskien pienentämiseen ja poistamiseen mahdollisimman tehokkaasti. Toimenpiteitä kohdistetaan ensisijaisesti riskeihin, joihin voidaan vaikuttaa eniten omin toimenpitein, toiseksi riskeihin, joihin voidaan vaikuttaa osittain sekä kolmanneksi riskeihin, joihin ei juurikaan voida vaikuttaa. Onnettomuuksien ehkäisyn osalta toimiva ja mahdollisimman kattava sidosryhmäyhteistyö on keskeisessä asemassa osana laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden tuottamista asiakkaille ja yhteiskuntaan.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastusviranomainen on jatkanut asiantuntijaohjausta asumis-, kemikaali- ja rakenteellisessa paloturvallisuudessa sekä toiminut lausunnonantajana maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa. Pelastuslaitos seuraa alueellista

turvallisuustilannetta riski- ja vaikuttavuusperusteisesti ja osallistuu valtakunnalliseen yhteistyöhön rakenteellisen paloturvallisuuden kehittämiseksi.

Vuonna 2024 Etelä-Karjalan pelastuslaitos on painottanut kaavalausunnoissaan pelastustoimen ja ensihoidon toimintaedellytyksiä tiiviissä kaupunkirakenteessa sekä ohjannut asuinrakentamista ratkaisuihin, jotka mahdollistavat omatoimisen pelastautumisen. Energiantuotantolaitosten ja -varastojen sijoittamisessa on korostettu saavutettavuutta, sammutusveden saatavuutta ja ympäristöturvallisuutta, erityisesti akkuenergiavarastojen aiheuttamien riskien vuoksi.

Kemikaaliasiantuntijat ovat käsitelleet vihreän siirtymän tuomia haasteita kansallisessa verkostossa. Vaikka vetytalouden hankkeet Etelä-Karjalassa ovat edenneet hitaasti, niitä on yhä suunnitteilla useita.

Neuvonnan osalta palvelujen tarpeet ovat pysyneet ennallaan. Eniten yhteydenottoja tehdään sähköpostitse, ja ne liittyvät pääasiassa asiakirjavalvontaan, kuten paloteknisten laitteiden tarkastuspöytäkirjoihin ja yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmiin. Paloturvallisuuden itsearviointipalveluun liittyvät yhteydenotot tulevat pääosin puhelimitse ja koskevat neuvojen pyytämistä.

Neuvontapalvelu on tunnistettu alueella olennaiseksi osaksi pelastuslaitoksen toimintaa, tarjoten keskitetysti ohjeita ja neuvoja erityisesti palo- ja poistumisturvallisuuteen liittyen. Palvelu on rakennettu joustavaksi ja voidaan tarvittaessa laajentaa ympärivuorokautiseksi kysynnän ja toimintaympäristön muutosten perusteella.

Asiantuntijaohjaus ja neuvontapalvelut tuotti lausuntoja, ohjausta, asiakirjavalvontoja, neuvontaa yhteensä 2445 kappaletta, joista neuvontapalvelun yhteydenottoja oli 2010 kappaletta.

Tuleviin kehittämistarpeisiin liittyen teknologian kehitys on tuonut pelastuslaitoksen arvioitavaksi uusia, vähän tunnettuja teknisiä ratkaisuja, joista puuttuvat selkeät ohjeet ja säännökset. Nämä liittyvät usein energian tuotantoon ja varastointiin.

Vastuuryhmäperusteinen toimintamalli asiantuntijaohjauksessa ja neuvonnassa mahdollistaa alueella osaamisen ja resurssien kohdentamisen kysynnän mukaan sekä varmistaa toiminnan jatkuvuuden myös ruuhka- ja loma-aikoina. Neuvontapalvelut toimivat nykyisellä mallilla, yhteydenotot kirjataan toiminnanohjausjärjestelmään oikeusturvan varmistamiseksi. Palvelu on skaalattavissa eri tilanteisiin ja tukee yhteistyötä soten kanssa tarjoamalla yhteisen kontaktikanavan. Palveluita kehitetään valtakunnallisessa yhteistyössä, ja niiden taso on vertailujen perusteella kohtuullisen hyvä suhteessa muihin hyvinvointialueisiin.

Alueen pelastuslaitos ja sopimuspalokunnat toteuttivat asiakaslähtöistä turvallisuusviestintää ensisijaisesti viestinnän vuosikellon mukaisille kohderyhmille. Koulutusta, ohjausta ja neuvontaa annettiin sekä itsenäisesti että yhteistyössä, ja palvelupyynnöt vastaanotettiin suoraan tai neuvontapalveluiden kautta. Vuonna 2024 järjestettiin 308 turvallisuusviestintätapahtumaa, joissa tavoitettiin 20 % väestöstä. Lisäksi viestintää tehtiin sosiaalisessa mediassa.

Palveluiden vaikutus näkyi erityisesti kasvokkain tapahtuvissa kohtaamisissa, joissa asiakkaiden kysymykset olivat aiempaa yksilöllisempiä ja pohjautuivat omaan pohdintaan. Uusia palvelupyyntöjä syntyi usein aiemmista kohtaamisista, mikä osoittaa toimivan palvelupolun kehittymistä. Palaute palveluista on ollut hyvää.

Vuonna 2024 turvallisuusviestinnän resursseista 2 henkilötyövuotta oli määräaikaista. Resurssoinnin riittävyys suhteessa palvelukysyntään ja laadun varmistamiseen asiakkaille tulee kyetä varmistamaan nykyisen palvelutasopäätöksen mukaiselle tasolle.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 1) perusteella alueella järjestetään turvallisuusviestinnän tilaisuuksia aktiivisesti. Alue myös tavoittaa väestön verrattain hyvin ylittäen valtakunnallisen keskiarvon. Turvallisuusviestintää toteutettiin alueella enimmäkseen messuihin ja yleisötilaisuuksiin osallistumassa sekä järjestämällä turvallisuuskoulutuksia.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Etelä-Karjalassa vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Etelä-Karjalassa		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (kpl/1000 asukasta)	304 kpl (*2,4)	298 kpl (*2,4)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	20 % (24 537 hlöä)	23 % (28 815 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	6 %	6 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	57 %	55 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	6 %	14 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	31 %	25 %	25 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue tuottaa ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää perustuen alueellisiin riskeihin ja tarpeisiin. Alue seuraa toimintaympäristön kehitystä ja pyrkii reagoimaan palvelujen suuntaamisessa. Määrällisesti alue tuottaa palveluja valtakunnallisiin keskiarvoihin verrattuna aktiivisesti.

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3².

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue tutkii tulipaloja valtakunnallisesti yleisesti käytössä olevilla kriteereillä ja menetelmillä. Alueella palontutkinnan yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kanssa on havaittu tärkeäksi. Palontutkinnalle on tunnistettu erityistä tarvetta tulipaloissa, joihin liittyy asukkaan kotona hoitaminen, toimintakyvyn alentuminen ja päihderiippuvuus.

Palontutkinnan henkilöresursseissa tapahtui muutoksia henkilöiden poistuessa organisaation palveluksesta. Alue nostaa haasteena esiin palontutkinnan koulutustarjonnan puutteen.

Alue on toteuttanut palontutkinnan palvelut palvelutasopäätöksen mukaisesti ja tutkinnan johtopäätöksiä on viety sosiaali- ja terveystoimelle toimenpiteitä varten. Pelastuslaitos ja sote tuottavat uusia toimintamalleja palo- ja poistumisriskien hallintaan. Esimerkkinä yhteisestä kehittämisestä on selvitys palokuolemista ikääntyneillä asukkailla, jotka eivät enää kyenneet käyttämään uunia ja liettä turvallisesti. Tavoitteena on vaikuttaa siihen, että ikääntyneiden riskit uunien ja lieden käytössä kyettäisiin ennakoimaan ja ehkäisemään tehokkaasti ennen onnettomuutta. Alueella on perustettu hyvinvointialueen sisäinen yhteistyöryhmä pelastusviranomaisen palontutkinnan ja sote-toimialan turvallisuustutkinnan tietojen yhdistämiseksi jo vuonna 2023.

Alueen palontutkijoille pyritään varmistamaan tietty koulutustaso ja hyödynnetään muuten monipuolista organisaation osaamista tutkinnassa. Palontutkinta-auto on uudistettu vuoden 2024 aikana. Autoa käytetään myös pelastuslain 42 § mukaisilla onnettomuusriskitehtävillä sekä kemikaalionnettomuuksien tutkintatehtävillä.

Keskeisimpänä kehittämistarpeena alue nostaa esille tutkinnan resursoinnin, mikä ei ole kehittynyt palvelutasopäätöksen mukaisesti. Päätöksen mukaan alueella tulisi olla palontutkinnan resursseja 1,2 henkilötyövuotta. Tutkintaan käytettyjen resurssien toteuma vuonna 2024 oli 0,7 henkilötyövuotta³. Tämä näkyi muun muassa tutkinnan tulosten viestinnän puutteina. Osalla palontutkintaryhmään kuuluvilla ei ole vielä tarvittavaa koulutusta. Alueella olisi tavoitteena ottaa jatkossa huomioon läheltä piti-tilanteet ja asumisen turvallisuuteen liittyvät tulipalot.

Alue hyödyntää tutkimalla saatua tietoa onnettomuuksien ehkäisyssä. Alue nostaa myös haasteena esille verrattain vähäisen tulipalojen määrän luotettavien johtopäätösten tekemiseksi.

² Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014). s. 11–12.

³ Pelastuslaitoksen kommentit. 16.6.2025.

Alueen tulipalojen määrä on ollut edellisinä vuosina hienoisessa laskussa. Palokuolemien määrä on puolestaan positiivisten vuosien jälkeen jälleen kasvanut. Maastopalojen määrät ovat pysyneet kesien kuivuudesta huolimatta maltillisena.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 2) perusteella alue jatkaa aktiivista palontutkintaa. Tulipalojen syttymissyy voidaan arvioida alueella usein. Toisen tason palontutkintaa alueella tehdään varsin aktiivisesti verrattuna muihin alueisiin.

Tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi arvioiduista tulipaloista alueella jää ilmoittamatta suuri osa, mutta ilmoitusaktiivisuus on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi ja on kehittynyt huomattavasti edellisvuodesta (taulukko 3).

Taulukko 2 II-tason palontutkinta Etelä-Karjalan alueella vuonna 2024.⁴

Palontutkinta Etelä-Karjalassa vuonna 2024		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm.	295 kpl	11 876 kpl
Syttymissyy on voitu arvioida vähintään tasolla I	89 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	8 % (*25)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	42 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	100 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	100 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	90 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm.	7 kpl	269 kpl

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

Taulukko 3 Pelastuslain 41 §:n mukaiset ilmoitukset poliisille Etelä-Karjalan alueella vuonna 2024.⁵

41 §:n mukaiset ilmoitukset Etelä-Karjalassa		Koko maa
Ilmoitettu lkm.	57 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm.	36 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm.	93 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	61 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	36 %	54 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tulipalojen verrattain vähäiseen määrään nähden alueella on kyky hankkia tietoa tapahtuneista onnettomuuksista tulipalojen määrän vähentämiseksi. Kaikista tulipaloista syttymissyyn voidaan alueella arvioida hyvin. Myös vakavia henkilö- ja omaisuusvahinkoja aiheuttaneita tulipaloja tutkitaan aktiivisesti. Alue tekee sosiaali- ja terveystoimen kanssa tutkintaan liittyvää yhteistyötä, josta tulisi ottaa mallia myös muilla hyvinvointialueilla. Alueen tulee edelleen kehittää aktiivisuutta tahalliseksi tai tuottamukselliseksi arvioitujen tulipalojen ilmoittamisessa. Ilmoitukset tehdään alueella kirjallisesti poliisin rikostorjunnan yksikköön. Selvityksessä esille tuotujen tietojen perusteella alue pyrkii toteuttamaan ilmoitusprosessin laadukkaasti ja lain vaatimuksen mukaan.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveystoimen viranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteistyö on toteutunut palvelutasopäätöksen periaatteiden mukaisesti systemaattisesti, säännöllisesti ja riskiperusteisesti vakioitujen sidosryhmien kanssa. Pelastuslaitos on osallistumisellaan varmistanut, että alueen onnettomuusriskit ja niiden vaikutukset huomioidaan alueellisessa turvallisuussuunnittelussa. Yhteistyö on perustunut yhteisiin tavoitteisiin ja on koettu hyödylliseksi. Erityisen tuloksellista yhteistyö on ollut sotien kanssa, muun muassa asumisturvallisuuden parantamiseen tähtäävän toimintaohjelman

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

valmistelussa. Yhteistyö tukee myös resurssitehokasta palvelua ja haastavien asiakastapausten hoitoa.

Yhteistyön kehittämistarpeena alue on tuonut esille tarpeen viimeistellä asumisturvallisuuden jatkuvan parantamisen toimintaohjelma yhteistyössä soten kanssa ja konkretisoida ohjelman toteutus. Lisäksi alueella tulisi jatkossa huolehtia toiminnan laadukkaasta ja vaikuttavasta toteutuksesta sekä henkilöstöresurssien riittävydestä ja osaamisesta. Resursointitarve palvelutasopäätöksen perusteella on 0,4 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos toimii alueellaan aktiivisena turvallisuuden edistäjänä ja onnettomuuksien ehkäisijänä. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on suunniteltua ja perustuu toimintaympäristöstä tehtyihin havaintoihin ja niistä johdettuihin johtopäätöksiin.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuuskehityksen seuranta toteutuu alueella jatkuvana ja säännöllisenä. Myös raportointi on säännöllistä. Seurantamuuttujina ovat mm. pelastustehtävien määrä kpl/100 000 asukasta, onnettomuuksien lukumäärät onnettomuustyypeittäin, vakavat henkilövahingot, merkittävät omaisuus- ja ympäristövahingot sekä kulttuuriomaisuuden vahingot. Toteutuneita muutoksia verrataan aiempien vuosien tilanteeseen ja arvioidaan muutoksiin johtaneet syyt. Merkittävät poikkeamat onnettomuuskehityksessä otetaan tarkempaan tarkasteluun. Tietolähteinä toimivat PRONTO- ja lehdistöseuranta, oma henkilöstö sekä muut viranomaiset.

Onnettomuuskehityksen seurantaan tulee resursoida nykyistä enemmän voimavaroja. Vastaavasti tulipaloissa menehtyneiden määrän kasvu edellyttää kohdennettuja tehokkaita toimia erityisesti ikääntyneiden väestönosaan. Toimenpiteitä alueella on käynnissä.

Alueen tekemien havaintojen perusteella ihmisen toiminta on keskeisin vaikuttava tekijä onnettomuuksissa. Ikääntyminen ja sen seurauksena muodostuva luontainen toimintakyvyn lasku sekä päihderiippuvuudet ovat läsnä onnettomuuskehityksessä. Toimintaympäristön teknologian kehittyminen aiheuttaa uusia riskejä, kuten ladattavista sähkölaitteista aiheutuvat syttymät ja tulipalot kotitalouksissa. Maasto- ja metsäpalot eivät ole onneksi lisääntyneet merkittävästi huolimatta kuivien kausien lisääntymisestä. Tämä kertoo osaltaan ihmisten kyvykkyydestä suhteuttaa omaa toimintaa maastopalokauden aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue seuraa tulipalojen määrää ja selvittää tulipalojen taustalla olevia syitä. Alueella on edellytykset aktiivisilla toimilla edetä kohti valtakunnallisesti asetettua tavoitetta tulipalojen määrän puolittamiseksi. Alue kykenee tekemään

johtopäätöksiä onnettomuuskehityksen seurannan perusteella ja jakaa tietoa sitä tarvitseville.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Alueella ei ole kuvattua asianmukaisuuden valvonnan tehtävää.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan valvontaohjeen / -suunnitelman mukaisten valvontatehtävien toteutumisprosentti oli 95 (tavoite 100 %). Valvontatehtäviä tekeviä henkilöitä on noin 50. Henkilöstössä on ollut vuoden aikana poissaoloja ja tehtävämuutoksia. Paloriski-ilmoituksia tehtiin vuonna 2024 yhteensä 163 kpl, mikä on noin 70 % enemmän edellisiin vuosiin verrattuna. Pelastuslaitos on kouluttanut eri toimijoita ja kannustanut ilmoitusten tekemiseen.

Alue katsoo, että pelastuslaitos suoriutui hyvin palvelujen tuottamisessa henkilöstöhaasteista ja merkittävästi lisääntyneistä paloriski-ilmoituksista huolimatta.

Valvonnalla pyritään vaikuttamaan onnettomuuksien ehkäisyyn näkökulmasta tulipalojen ennalta ehkäisyyn ja niiden seurausvaikutusten pienentämiseen. Alue tuo esiin, että tähän liittyvät mittarit puuttuvat kokonaan. Onnettomuuksien seurannan näkökulmasta tulipalojen määrä on lähtenyt laskuun, mutta rakennuspalovaarat ovat lievässä nousussa (PRONTO-otanta vuodet 2011–2024).

Valvontaa kehitetään suunnitelmallisesti palvelutasopäätöksen ja valvontasuunnitelman linjausten, valvonnan toteuttamisessa muodostuneiden havaintojen sekä onnettomuuskehityksen seurannan ja toimintaympäristön ja sen ilmiöiden laajemman kehityksen arvioinnin perusteella.

Etelä-Karjalan pelastuslaitos on havainnut kehittämistarpeita asiakaspalautteen keräämisen systematisoinnissa, OE-tietojärjestelmän käyttöön otossa, valvonnan

laadullisen seurannan ja vaikuttavuuden arvioinnin jatkokehittämisessä, toimintaympäristön muutoksien seurannassa ja muutoksiin reagoinnissa sekä häiriö- ja poikkeusolojen valvontatoimintaan liittyen.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen mukaan (taulukko 4) alue oli suunnitellut vuodelle 2024 määräaikaista valvontaa hieman edellistä vuotta vähemmän. Tavoitteena on ollut aiempina vuosina kertyneen valvontavelan purkaminen. PRONTO:n mukaan alue pääsi 93 prosenttiin tavoitteesta. Alueen selvityksen mukaan valvonnan toteutuma oli 95 %.

Taulukko 3 Kooste palotarkastuksista Etelä-Karjalassa vuonna 2024.⁶

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	2303 kpl	2289 kpl
Suunnitellut määräaikaist tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	540 kpl (*- 5 %)	570 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	4,3 vuotta	4 vuotta
Toteutuneet määräaikaist tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	93 % (*500 kpl)	90 % (*513 kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	95 % (*98 kpl)	80 % (*89 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	96 % (*68 kpl)	100 % (*21 kpl)
A3 Kokoon tumin- ja liiketilat (*lukumäärä)	95 % (134 kpl)	94 % (*174 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	93 % (*101 kpl)	92 % (*133 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	75 % (*30 kpl)	91 % (*30 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	91 % (*69 kpl)	88 % (*66 kpl)
Toteutuneet määräaikaist tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	- 1 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	18 kpl (*7 kpl)	15 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	938 kpl	744 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	74,9 kpl (*10,1)	59,4 kpl (*13,7)

Aluehallintovirastojen teemavalvonta pelastuslaitosten valvontatehtävästä

Vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten mukaan pelastuslaitoksella oli kolme asiakokonaisuutta kunnossa ja neljä asiakokonaisuuden osalta asian tai sen todentaminen vaati kehittämistä. Yhtään sellaista puutetta ei ollut, joka olisi vaatinut merkittäviä toimenpiteitä.

Kehittämistä vaativia asioita olivat riskianalyysiin perustuvien mitoituspäätösten näkyväksi tekeminen asiakirjoihin (palvelutasopäätös ja valvontasuunnitelma), muun asiakirjaohjauksen huomiointi, onnettomuuskehityksen seurannan huomiointi sekä valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittely.

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 25.6.2025.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025

Vuoden valvontasuunnitelman mukaan valvottavia A1-A6 kohteita oli alueella 2306. Tämä luku poikkeaa merkittävästi PRONTOn lukemista.

Valvontasuunnitelman mukaan vuonna 2024 näistä olisi pitänyt tarkastaa 516 kohdetta. Lisäksi pelastuslaitos oli suunnitellut purkavansa kertynyttä valvontavelkaa, joten A1-A6 kohteita suunniteltiin kokonaisuudessaan valvottavaksi 631 kpl. Tämä kokonaisluku on lähes sama PRONTOn seurannan kanssa. Paloturvallisuuden itsearviointiin lisäksi asuin- ja vapaa-ajan rakennusten palotarkastuksia oli tavoitteena tehdä 808 kohteeseen. Tämä luku on ylittynyt PRONTOn seurannan perusteella.

Vuoden 2025 valvontasuunnitelma pitää sisällään toteutumisen arviointia vuodesta 2024. Suunnitelman mukaan määrävälein valvottaviin A1-A6-kohdetyyppeihin suoritettiin yhteensä 500 kappaletta määräaikaista palotarkastusta (toteutuminen 93 %). Kaikkiaan vahvistetun valvontaohjeen / -suunnitelman mukaiset valvontatehtävistä toteutui 95 %.

Alkuperäinen suunniteltu valvontamäärä oli 629 kappaletta, mutta vuoden aikana valvontamäärä tarkentui 540 kohteeseen. Kuluneen vuoden aikana valvontalistoilta on poistunut 89 valvontakohdetta. Asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin suoritettiin 891 kappaletta määräaikaista palotarkastusta. Tarkastukset kohdistuivat pääasiassa edellisen vuoden paloturvallisuuden itsearviointialueen rakennuksiin, joista ei palautettu itsearviointilomakkeita. Lisäksi pistokoeluonteisesti tarkastettiin myös kohteita, joista lomake palautettiin.

Muita epäsäännöllisiä valvontakäyntejä yhteensä 1108 kappaletta (pitää sisällään jälki-, erityiset -, ylimääräiset-, yleisötilaisuuksien palotarkastukset ja muut palotarkastukset).

Pelastuslaitos on kehittänyt valvontasuunnitelmaa muun muassa vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten perusteella.

Aluehallintoviraston arviointi koskien vuotta 2023

Vuotta 2023 koskevassa aluehallintoviraston arvioinnissa on todettu, että valvonnan määrällisessä tarkastelussa pelastuslaitos on jäänyt vuoden tavoitteistaan ja että jälkivalvontaa tehdään alueella vähän. Lisäksi tarve valvonnan resurssien lisäämiselle oli tuotu esiin vuoden 2023 valvontakäynnillä.

Aluehallintoviraston valvontakäynnin huomiot

Valvontakäynnillä 2024 tuli esiin huomio, että epäsäännöllistä valvontaa on työmäärällisesti vuoden aikana lähes saman verran kuin suunniteltua valvontaa. Lisäksi jälkivalvonnan kirjaamisesta käytiin keskustelua. Jälkivalvonnan prosessi on hyvä, mutta jälkivalvonnan tilastointia kehitetään.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen esiin tuomien seikkojen ja määräaikaisten valvonnan toteutumisen perusteella voidaan todeta, ettei pelastuslain asettama valvontavelvoitteen asianmukainen toteuttaminen nykyresursseilla ole täysimääräisesti mahdollista. Alue pyrkii kuitenkin määrätietoisesti valvonnan suunnittelussa ottamaan huomioon aiempina vuosina kertyneen valvontavelan. Jatkossa riittävä

valvontatyön resurssointi tulee kuitenkin varmistaa. Vuodelle 2024 ja vuodelle 2025 on suunniteltu määrällisesti enemmän A1-A6-luokan tarkastuksia kuin valvontasuunnitelman mukaan olisi tarve.

Alue suorittaa myös suunnitelmallista asuinrakennusten valvontaa muuan muassa paloturvallisuuden itsearviointin perusteella kohdentaen.

Paloturvallisuuden itsearviointi kattaa alueella kaikki asuinrakennukset taloyhtiöistä vapaa-ajanrakennuksiin.

Alue tekee myös runsaasti epäsäännöllistä valvontaa suunniteltujen valvontatoimenpiteiden lisäksi. Riittävien resurssien varmistaminen on haastavaa muun muassa merkittävästi lisääntyneiden paloriski-ilmoitusten vuoksi.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen vaarallisten kemikaalien valvonta on sisällytetty muun valvontatoiminnan yhteyteen. Pelastusviranomaisen valvontavelvollisuudessa ei ole tapahtunut muutoksia aiempaan toimintaan, vaan valvontavelvollisuus koskee kaikkea kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä vaarallisten kemikaalien säilyttämistä. Toimintaympäristössä tai palvelutarpeessa ei ole vuoden 2024 aikana tapahtunut juurikaan muutoksia Etelä-Karjalan hyvinvointialueella kemikaalivalvonnan näkökulmasta.

Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät (312 kpl) koostuivat lainsäädännön nojalla tehdyistä tarkastuskäynneistä, asiakirjavalvonnasta ja päätöksistä. Kokonaismäärässä on pientä nousua edelliseen vuoteen verrattuna, mutta tarkasteltaessa pidempää ajanjaksoa valvontatehtävämäärät ovat keskimääräisellä tasolla.

Kehittämistarpeena on tuotu esiin maanalaisten öljysäiliöiden valvonnan tehostaminen erityisesti pohjavesialueiden luokituksissa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Lisäksi tavoitteena on hyödyntää muiden viranomaisten kanssa tehtäviä yhteistarkastuksia, jolloin saadaan hyvin toteutettua tiedonvaihtoa viranomaisten kesken ja myös näistä tarkastuksista oletetaan olevan hyötyä asiakkaalle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan alue on pystynyt vastaamaan kemikaalilainsäädännön mukaisiin asiakastarpeisiin. Alue on tuonut esiin kehittämistarpeena pohjavesialueilla olevien maanalaisten öljysäiliöiden valvonnan tehostamisen sekä muiden viranomaisten kanssa tehtävän yhteisvalvonnan hyödyntämisen.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan viimeisen vuoden aikana ei ole tehty valmiustarkastuksia. Alueella on tunnistettu, että olosuhteiden muuttuessa valmiustarkastusten tarve voi muuttua. Pelastuslaitos seuraa tilanteen ja tarpeen muutosta osana normaalia palvelutuotantoa. Onnettomuuksien ehkäisyn vastuualue ja varautuminen tekevät asiassa tarvittavaa yhteistyötä. Valmiuden tarkastusten määrän vuositasolla arvioidaan olevan 0–10 tarkastusta. Onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen vastuualueet arvioivat yhteistyössä tarvittavia kehittämistoimia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue ei ole tunnistanut tarpeita valmiustarkastuksen suorittamiseksi, mutta alueella seurataan aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia. Alue on varautunut tekemään tarkastuksia tarpeen muuttuessa ja yhteistyö asian tiimoilta varautumisen vastuualueen kanssa on käynnissä.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alue tekee ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää alueellisten riskien ja tarpeiden mukaisesti. Toimintaympäristön kehitystä seurataan ja palveluja pyritään suuntaamaan sen mukaisesti. Palvelut toteutuivat määrällisesti hyvin valtakunnallisiin keskiarvoihin verrattuna.

Alue seuraa tulipalojen määrää ja kehitystä. Alueella on edellytykset saavuttaa valtakunnallinen tavoite tulipalojen määrän puolittamiseksi. Alueella on hyvä kyvykkyys hyödyntää onnettomuuskehityksen johtopäätöksiä, jakaa tietoa eteenpäin ja käyttää tietoa suunnittelun tukena.

Tulipalojen syttymissyyt selvitetään kattavasti, ja vakavat tapaukset tutkitaan. Yhteistyö palontutkinnassa sosiaali- ja terveystoimen kanssa on esimerkillistä ja toimii mallina muille alueille.

Tulipalojen tahallisuuden tai tuottamuksellisuuden arviointia ja niiden ilmoittamista poliisille tulee kehittää edelleen. Alue tekee ilmoitukset kirjallisesti, ja pyrkii toteuttamaan ilmoitusprosessin lain edellyttämällä tavalla.

Pelastuslaitoksen mukaan pelastuslain edellyttämän valvontavelvoitteen täysimääräinen toteuttaminen ei ole nykyisillä resursseilla mahdollista. Valvonnan suunnittelussa pyritään kuitenkin huomioimaan aiemmin kertynyt valvontavelka.

Pelastuslaitos tekee myös runsaasti epäsäännöllistä valvontaa. Riittävien resurssien turvaaminen on haastavaa, erityisesti lisääntyneiden paloriski-ilmoitusten vuoksi. Suunnitelmallista asuinrakennusten valvontaa kohdennetaan muun muassa paloturvallisuuden itsearviointien perusteella. Jatkossa on tärkeää varmistaa riittävä resursointi, jotta valvontatyön laatu ja kattavuus voidaan turvata

Valmiustarkastuksia ei ole tehty vuonna 2024. Alue ei ole tunnistanut tarvetta valmiustarkastusten suorittamiselle, mutta alue on valmis toteuttamaan tarkastuksia tarpeen muuttuessa.

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁷ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

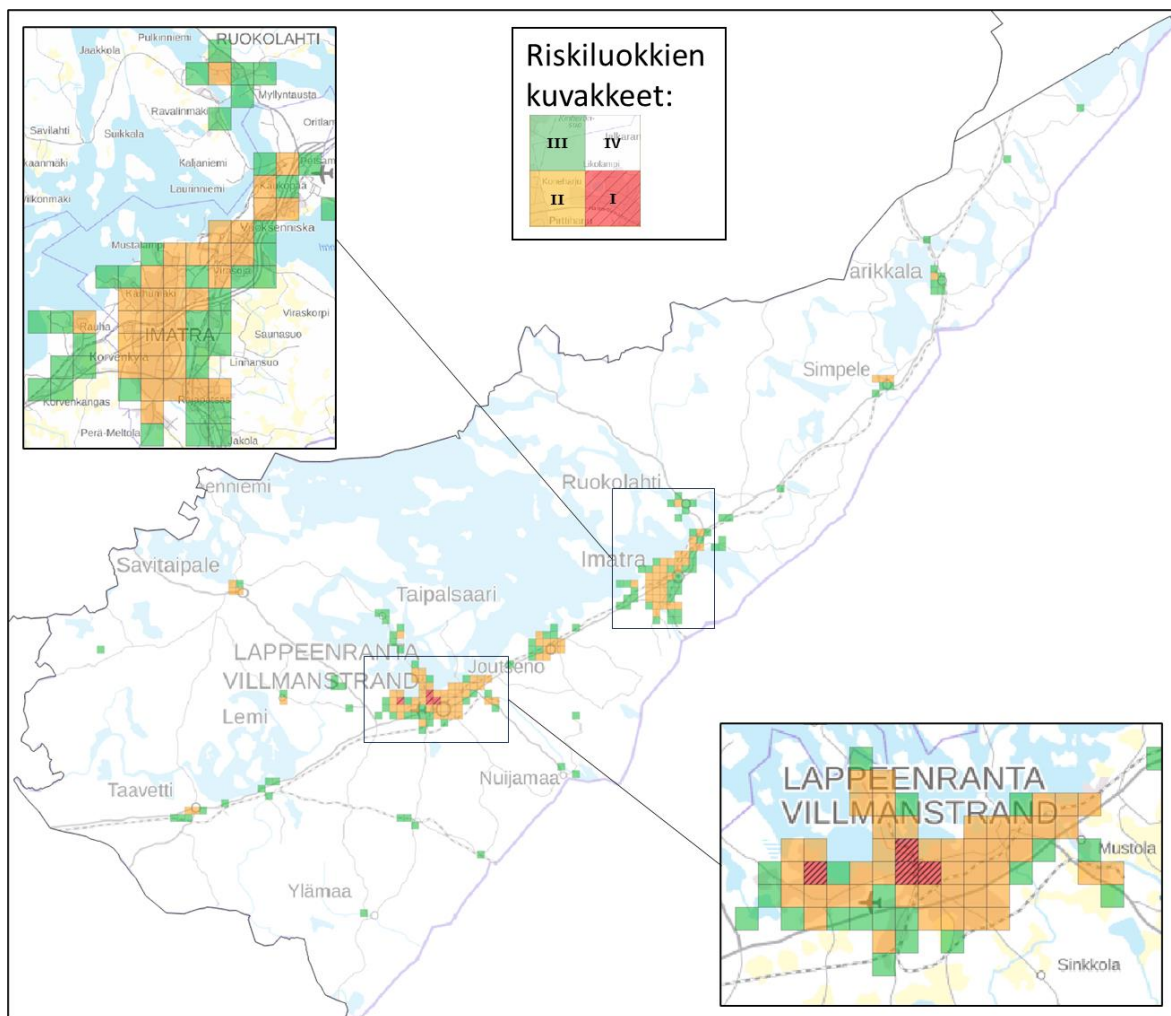
Taulukko 4: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Etelä-Karjalan riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 2. Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

⁷ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012).

Kuva 1: Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastustoimen riskiruudut vuonna 2024

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 8 minuuttia 3 sekuntia vuonna 2024⁸. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 7 minuuttia 56 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt likipitään ennallaan kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna. Pelastuslaitoksen oman tiedon mukaan 1. yksikön toimintavalmiusajan mediaani vuonna 2024 oli 8 minuuttia ja 2 sekuntia.⁹

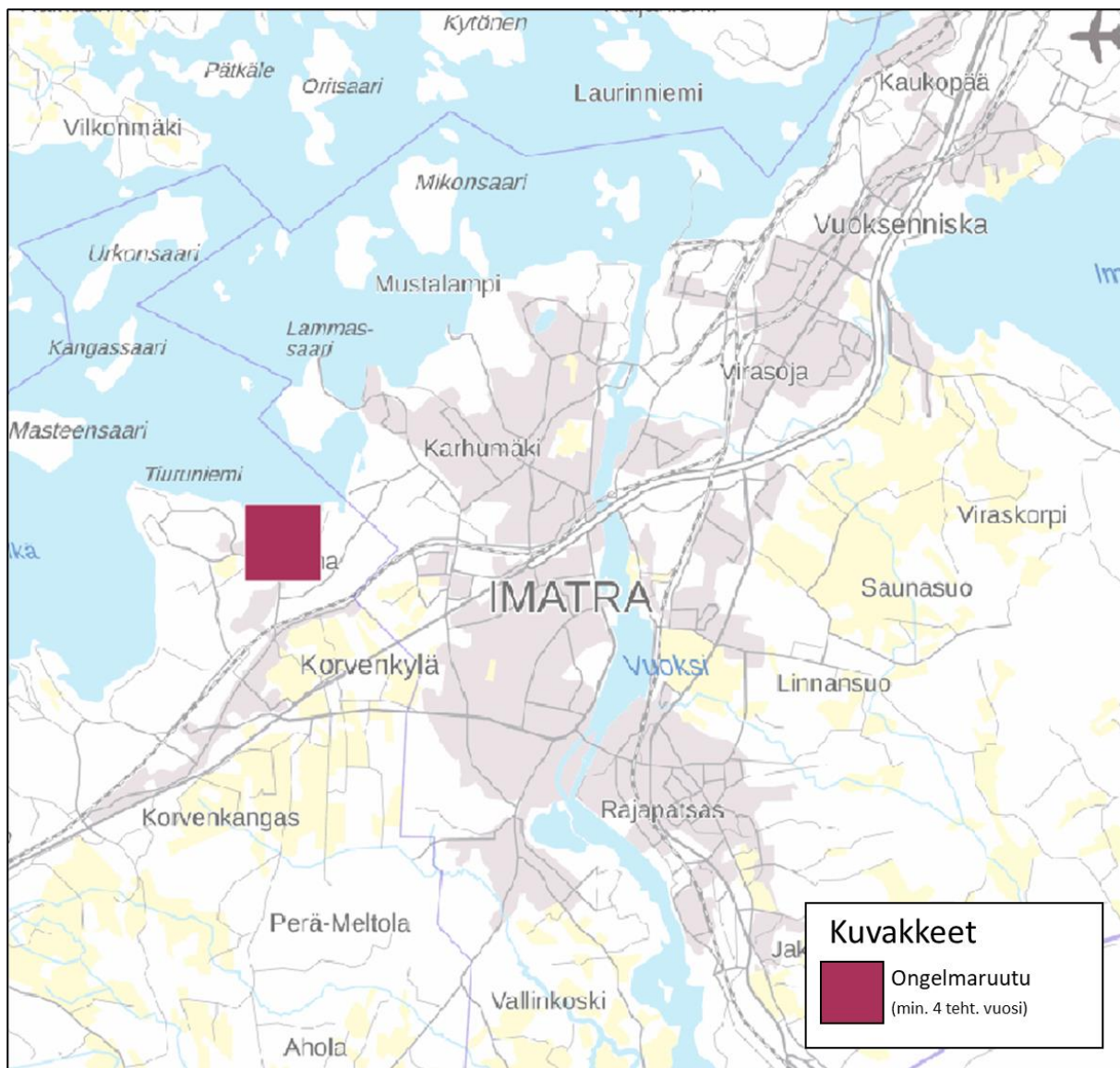
⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

⁹ Pelastuslaitoksen kommentit. 17.6.2025.

Taulukko 6: Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Etelä-Karjalassa vuonna 2024

Toimintavalmiusajat Etelä-Karjalassa vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	08:03	07:56	07:03
Pelastustoiminnan TVA mediaani	13:27	13:39	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	18:37	18:43	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), oli Etelä-Karjalan hyvinvointialueella yksi kappale (taulukko 7). Tämä ruutu sijaitsee Lappeenrannan Rauhan alueella lähellä Imatraa. Tässä ongelmaruudussa oli jokaisena tarkasteluvuonna vähintään neljä tehtävää. Tilanne on pysynyt ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Ongelmaruudut on esitetty alla kuvassa 2 ja taulukossa 7.

Kuva 2: Ongelmaruutu, jossa vähintään 4 tehtävää / vuosi.

Taulukko 7: Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaluokista.

Riskiluokka	Ongelmaluokkia (kpl)	Ongelmaluokkaut, joissa min. 4 teht.
I	0	0
II	1	1
III	0	0
Yhteensä	1	1

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 13 minuuttia 27 sekuntia vuonna 2024¹⁰. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 13 minuuttia 39 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on pysynyt likipitään ennallaan kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna. Pelastuslaitoksen oman tiedon mukaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani vuonna 2024 oli 13 minuuttia ja 26 sekuntia.¹¹

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto PRONTO:ssa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 18 minuuttia 37 sekuntia vuonna 2024¹². Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 18 minuuttia 43 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on pysynyt likipitään ennallaan kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna. Pelastuslaitoksen oman tiedon mukaan pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani vuonna 2024 oli 15 minuuttia ja 6 sekuntia.¹³

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksessä on tuotu esiin, että ensimmäisen yksikön toimintavalmiuden osalta ongelmallisia alueita on Lappeenrannan Pallon, Rakuunanmäen ja Leirin alueella. Toimintavalmiuteen on vaikuttanut hidastavasti keskustan läpi menevän kadun

¹⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

¹¹ Pelastuslaitoksen kommentit. 17.6.2025.

¹² Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

¹³ Pelastuslaitoksen kommentit. 17.6.2025.

kunnostustyö. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusongelmia on Imatran toiminta-alueella Rauhan lisäksi Imatrankosken alueen eteläosissa.

Pelastuslaitos tuo esille, että Imatran Korvenkannan alueelle on esitetty uutta paloasemaa nykyisen Sulattimontien lisäksi, mikä todennäköisesti korjaisi toimintavalmiuspuutteet alueella.¹⁴

Kehittämistoimenpiteenä mainitaan liikennevalojen ohjausjärjestelmän (HALI) käyttöönotto Lappeenrannan alueella. Imatran alueen toimintavalmiuden on todettu edellyttävän kahta paloasemaa nykyisen yhden paloaseman sijasta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiuteen liittyvät puutteet Lappeenrannan Rauhan alueella ovat laajuudeltaan sellaisia, joita aluehallintovirasto on päätöksellään määrännyt korjattavaksi muiden pelastuslaitosten alueilla. Pelastuslaitoksen tulee jatkossa myös vuosittaisessa selvityksessä arvioida kokonaisuutena kehittämistoimenpiteiden edistymistä ja vaikutuksia. Pelastuslaitoksen olisi tarpeen varautua toimintavalmiuden kehittämiseen ongelmallisilla alueilla myös vaihtoehtoisilla toimenpiteillä siltä varalta, että kalliit ja hitaat paloasemahankkeet eivät etene.

Lappeenrannan alueella havaittujen ensimmäisen yksikön toimintavalmiuden parantamiseksi suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina, mutta niiden vaikuttavuutta tulee arvioida ja selvittää muut vaihtoehdot toimintavalmiuden parantamiseksi.

Muilta osin onnettomuuskohteet tavoitetaan alueella riittävän nopeasti.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Savusukellusvalmiudet ovat toteutuneet alueella hyvin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kehittämistarpeet liittyvät sivutoimisen ja sopimushenkilöstön

¹⁴ Pelastuslaitoksen kommentit. 16.6.2025.

toimintakyvyn ylläpitoon sekä henkilöstön riittävyyden turvaamiseen pienemmissä kunnissa.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Maastopaloihin liittyvä suorituskyky toteutuu Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen alueella hyvin, eikä alue ole tehnyt havaintoja toimintaympäristön muutoksista. Etelä-Karjalan pelastuslaitos on mukana viiden pelastuslaitoksen muodostamassa kansainvälisessä maastopalomuodostelmassa, minkä ansiosta kalustollinen suorituskyky on kehittynyt merkittävästi. Kehitystarpeeksi on mainittu henkilöstön osaamisen kehittäminen ja maastopaloihin tarvittavan pienkaluston hankinta.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky on riittävä suhteessa asetettuihin vaatimuksiin.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on suunniteltu vastaamaan alueen riskejä ja uhkia.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sammutusveden saatavuus perustuu vesiverkostoon kaupunkialueella, luonnonvesilähteisiin harvaan asutulla alueella ja muutoin sammutusveden kuljetuskalustoon. Suorituskyvyn suunnittelu perustuu sammutusvesisuunnitelmaan, joka on suunnitelmissa päivittää vuoden 2025 loppuun mennessä.

Kehittämistoimenpiteenä on mainittu suuren vesisäiliön säiliöautoinvestointi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rakennuspalojen suorituskyky on savusukelluksen osalta riittävällä tasolla, mutta sopimuspalokuntien heikentyvät edellytykset tuottaa savusukellusvalmiutta ovat uhka koko alueen kattavalle suorituskyvylle. Vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa tulisikin edistää merkittävästi.

Maastopaloihin liittyvän suorituskyvyn kehittämistä Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten yhteisen hankkeen avulla voidaan pitää edistyskellisenä kehittämistoimenpiteenä.

Annetun selvityksen perusteella tulipalojen edellyttämää suorituskyvyn riittävyyttä ei pystytä muilta osin pystytä arvioimaan. Tiedossa ei kuitenkaan ole suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

Tulipalojen edellyttämän suorituskyvyn kehittämiseen liittyviä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä.

Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

CBRNE-onnettomuuksien edellyttämän suorituskyky on toteutunut riittävällä tasolla. Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia tarkastelujaksolla.

Kehittämistarpeita on kemikaalisuojapukujen riittävässä määrässä sekä varsinaisessa henkilönpuhdistuslinjastossa.

Muu tieto

Aluehallintoviraston ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevassa valvonnassa on todettu, että suuronnettomuusharjoituksissa pelastustoiminnan johtamisen ja kemikaalisukelluksen osalta harjoitukset ovat olleet laadukkaita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä tekninen suorituskyky vastaa alueen tarpeita. Kalustollista kehittämistarvetta on jatkuvan kemikaalisukelluskyvyn ja henkilönpuhdistuskyvyn saavuttamiseksi.

CBRNE-onnettomuuksien edellyttämän suorituskyvyn kehittämiseen liittyviä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vesipelastamisen suorituskyky on toteutunut riittävällä tasolla. Kalustollista valmiutta on parannettu niin, että vesistöissä liikkuminen olisi mahdollista eri paikoissa ja kaikissa keliolosuhteissa.

Kehittämistoimenpiteenä mainitaan vuoden 2025 aikana pidettävä vesisukelluskurssi, jolla pyritään varmistamaan riittävä vesisukeltajien määrä. Pintapelastamiseen kykenevien henkilöiden määrän ennakoidaan laskevan

pienien kuntien sopimuspalokunnissa, mikä voi olla uhka pintapelastusvalmiuden ylläpitämiselle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella pintapelastamisen suorituskyky on riittävällä tasolla. Oman vesisukelluskurssin järjestämistä voidaan pitää edistyksellisenä kehittämistoimenpiteenä.

Pelastuslaitoksen tulisi etsiä vaihtoehtoja pintapelastuskyvyn rinnalle, jotta vesipelastamisen suorituskyky varmistetaan myös tulevaisuudessa pienissä kunnissa.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ympäristövahinkojen edellyttämä suorituskyky on ollut pääsääntöisesti riittävä. Toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia. Materiaalista ja kalustollista valmiutta on parannettu vuonna 2023 vesistöissä sattuneen öljyvahingon jälkeen.

Venekaluston on tämän hetken tarpeeseen nähden riittävä.

Kehittämistoimenpiteet liittyvät olemassa olevan kaluston uusimiseen ja ylläpitoon.

Muu tieto

Aluehallintovirastot toteuttavat ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden teemavalvonnan vuoden 2025 aikana. Teemavalvonta on arviota kirjoitettaessa kesken. Teemavalvonta on tehty ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja pelastuslaitosten on tullut kehittää toimintaansa kehityssuunnitelmiin perustuen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen riskien edellyttämä ympäristövahinkojen torjuntataso on aluehallintoviraston arviointi asteilla tasolla B. Alue on vuonna 2022 täyttänyt vaaditun torjuntatason vain osittain.

Alueella on useita tunnistettuja kehittämiskohteita ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyvyn saattamiseksi vaaditulle torjuntatasolle.

Annetun selvityksen perusteella ympäristövahinkojen edellyttämää pelastustoiminnan suorituskyvyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky perustuu nostolavakalustoon (2 ajoneuvoa), köysipelastamisvalmiuteen sekä PVAT-koulutettuihin henkilöihin. Suorituskykyä on kehitetty edellisen kymmenen vuoden aikana suunnitelmallisesti ja suorituskyky vastaa tarpeita.

Merkittävimpänä kehittämistoimenpiteenä mainitaan nostolava-auton uusinta vuonna 2026

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyvyn riittävyyttä ei pystytä arvioimaan. Tiedossa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

Kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikenneonnettomuuksien edellyttämä suorituskyky on riittävällä, palvelutasopäätöksen mukaisella tasolla. Suorituskyky on kehittynyt edellisten vuosien aikana akkukäyttöisten pelastusvälinesarjojen ja veden alaiseen pelastamiseen sopivan välineistön hankintojen myötä.

Kehittämistarpeeksi mainitaan uuden ajoneuvotekniikan edellyttämä henkilöstön koulutus ja kalustohankinnat.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella liikenneonnettomuuksien edellyttämä suorituskyky on riittävällä tasolla.

Esitettyjä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos kuvaa selvityksessään, ettei vuoden 2024 aikana Etelä-Karjalassa tapahtunut toimintaympäristössä sellaisia muutoksia, joilla olisi vaikutusta väestön varoittamisen. Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 75 % maakunnan väestöstä.

Järjestelmää kehitetään palvelutasopäätöksen ja kehittämissuunnitelman mukaisesti, joka sisältää sekä investoinnit uusiin hälyttimiin, että olemassa olevien huolto- ja kunnossapitoa. Investoinnit ja huolto- ja kunnossapitotoimet keskitetään riskiperusteisesti kemikaalikohteiden sekä väestökeskittymien alueelle.

Pelastuslaitos tunnistaa myös kansallista kehittämistarvetta väestövaroitinjärjestelmän osalta mobiilitekniikkaa hyödyntäväksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos ei tuo selvityksessään esille erityisiä kehittämiskohtia. Pelastuslaitoksen on kuitenkin huolehdittava, että erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden vaara-alueilla on väestön varoittamiseen tarvittava riittävä suorituskky.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ovat edellyttäneet maanalaiseen pelastamiseen ja rauniopelastamiseen liittyvän suorituskyyyn kehittämistä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Maanalaisen pelastamisen ja rauniopelastamisen suorituskyyyn riittävyttä ei pystytä arvioimaan. Toimintaympäristön muutokseen reagoitua ja suorituskyyyn kehittämistä voidaan kuitenkin pitää oikeasuuntaisena. Näiden suorituskyyjen osalta kuitenkin luoda mitoitusterusteet ja tehdä päätös siitä, mikä on riittävä ja tavoiteltu suorituskky.

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastuslaitoksen on huolehdittava riittävästä pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroista. Niitä tarkasteltaessa on huomioitava ainakin henkilöstövoimavarojen määrä, osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön fyysinen toimintakyy.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen henkilöstöresurssit ovat pääosin riittävät ja pelastustoiminnan palvelut on kyetty tuottamaan tavoitteiden mukaisesti. Päätoimisen henkilöstön osalta tilanne on muutoin hyvä, mutta päivystävien palomestareiden ja koulutetun alipäällystön sijaistarve on nykyistä resurssia isompi.

Osaamisenhallinta perustuu osaamisenhallintasuunnitelmaan ja vuosittaiseen harjoitusohjelmaan. Käytössä on keskitetty tietojärjestelmä osaamisenhallinnan dokumentointiin.

FireFit-testitulokset ovat selkeästi valtakunnallista keskiarvoa parempia kaikissa ikäryhmissä.

Sopimushenkilöstön määrä on hieman vähentynyt. Sopimuspalokunnilla on paikoin haasteita saavuttaa pelastussukelluksen ja pintapelastuksen kuntovaatimukset. Sopimus- ja sivutoimisista suurin osa täyttää toimintakyyvaatimukset, mutta yksittäisiä poikkeuksiaikin löytyy.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan henkilöstön riittävyys Etelä-Karjalan pelastuslaitoksella on pääosin vastannut tarvetta vuonna 2024.

Osaamisenhallinta on suunniteltua ja dokumentoitua. Kehittämistoimenpiteet ovat strategisluonteisia.

Fyysinen toimintakyy alueella on valtakunnallisesti hyvällä tasolla.

Pelastuslaitoksen tulisi lisätä henkilöstöä tehtäviin, joilla turvataan sopimuspalokuntien henkilöstön riittävät fyysisen toimintakyvyn edellytykset.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 ei toimintaympäristössä tapahtunut muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet kalustotarpeeseen. Pelastustoiminnan ajoneuvokalustoa on kierrätetty paloasemilta toiselle ja kehitetty vuosittain käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Kaluston keski-ikä alentamisessa ei ole onnistuttu riittävästi. Etelä-Karjalan alueella on erityisesti sopimuspalokuntien sammutusautojen keski-ikä korkea verrattuna muihin hyvinvointialueisiin.

Kaluston kehittämisen painopiste on sen keski-ikä laskemisessa ja määrän vähentämisessä. Tavoitteena on hankkia monikäyttöisempää ja teknisesti kehittyneempää kalustoa, joka myös parantaa työturvallisuutta. Kehityksen edellytyksenä on lisärahoitus.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan kalusto on päätoimisten palokuntien osalta vastannut suorituskykyvaatimuksiin, mutta sopimuspalokuntien käytössä oleva ajoneuvokaluston keski-ikä on vanhentumassa ja on mahdollista, että sillä on jatkossa vaikutusta palvelutuotannon onnistumiseen.

Kehittämistoimenpiteet edellyttävät, että investointisuunnitelman mukaiset hankinnat saadaan myös osaksi vuosittaista rahoitusta.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue pyrkii kehittämään paloasemaverkostoaan alueen uhkien ja riskien mukaan. Imatran uuden paloaseman ennakoidaan vastaavan havaittuihin toimintavalmiuden puutteisiin sekä muun muassa Imatralla tulleen uuden erityistä vaaraa aiheuttavan kohteen uhkiin.

Alue arvioi kiinteistöjen määrän olevan riittävä, mutta kaikkien kiinteistöjen kunto ei ole tällä hetkellä riittävä. Alueella on suunnitelmia Joutsenon, Ruokolahden ja Imatran paloasemakiinteistöjen rakentamiseksi vuosille 2025–2027. Lisäksi Vainikkalan paloaseman osalta alueella on ratkottava kiinteistön kuntoon ja omistukseen liittyvät kysymykset.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen paloasemakiinteistöt edellyttävät kehittämistoimia, jotka edellyttävät merkittäviä investointeja. Uusilla paloasemilla parannetaan työturvallisuutta ja työskentelyolosuhteita. Lisäksi paloasemien paremmalla sijoittamisella toimintavalmiudessa olevat puutteet saadaan korjaantumaan. Keskeisimmät paloasemahankkeet on huomioitu ja perusteltu myös investointisuunnitelmissa.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Johtamisen suorituskky toteutui tavoitteiden mukaisesti. Palveluiden kehittämistarpeena mainittiin KEJO-kenttäjohtamisjärjestelmän käyttöönotto, joka vaatii uusien päätelaitteiden hankintaa. Tarve ja toimenpiteet on kirjattu palvelutasopäätökseen, ja järjestelmän rahoitus on huomioitu investointisuunnitelmassa.

Pelastuslaitoksen johtamisohjetta ei päivitetty vuonna 2024, koska odotettiin valtakunnallisten sisäministeriön valtakunnallisten ohjeiden sekä YTA-sopimuksen valmistumista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella pelastustoiminnan johtamisen suorituskky on toteutunut riittävällä tasolla toteutuneisiin tehtäviin nähden.

Kehittämistarpeena on järjestää jatkossa pelastustoiminnan johtamisen suorituskky siten, että se vastaa sisäministeriön valtakunnallisia ohjeita ja ottaa huomioon yhteistyöalueella sovitut johtamiskäytännöt sekä pelastustoiminnassa tarvittavan kansallisen ja kansainvälisen avun järjestämisen.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Alueella ei ole edellä kuvattua asianmukaisuuden valvonnan tehtävää.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue ylläpitää valmiutta antaa virka-apua tarvittaessa kuitenkin niin, että pelastuslaitoksen omien lakisääteisten tehtävien hoitaminen ei vaarannu. Hyvinvointialueen tavoite lisätä kotona asuvien hoitosuhteisten määrää on kasvattanut erilaisten virka-apupyyntöjen määrää.

Kehittämistarpeena alue nostaa esille yhtenäiset ohjeet ja korvausperusteet viranomaisille annettavasta virka-avusta. Alue laskuttaa virka-avun antamisesta syntyneiden kulujen mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Virka-avun antaminen toteutuu alueella tarvetta vastaavasti, joskin kotona hoidettavien sosiaali- ja terveystalvelujen piirissä olevien henkilöiden vuoksi virka-apupyyntöjen määrä on kasvanut. Pelastuslaitos laskuttaa virka-avun antamisesta, ja alue onkin nostanut selvityksessään esille, että valtakunnalliset käytännön laskuttamisessa eivät ole yhtenäisiä.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Host Nation Support (HNS) on käytäntö, jossa maa, jossa kriisi tapahtuu, tarjoaa puitteet ja koordinoi kansainvälistä apua, resursseja ja toimintaa vastatakseen kriisiin omien kapasiteettiensa ja tarpeidensa pohjalta.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue on tuonut selvityksessään esille, että huolehtii Saimaan kanavan vuokra-alueella pelastustoimen tehtävistä erillisen sopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitoksella on valmius osallistua kansainvälisiin pelastustehtäviin yhdessä muiden alueiden kanssa nykyisillä resursseilla. Pelastuslaitos on mukana myös EU:n maastopalomuodostelmassa.

Teemaan liittyvänä kehittämistarpeena alue tuo Saimaan kanavaan liittyvät haasteet. Rahoitus tulisi alueen mukaan ratkaista pikaisesti ja lisäksi viestijärjestelmien käyttöön on etsittävä ratkaisu, koska KEJO:a ja ERICA:aa ei voi valtion rajan ylitettäessä käyttää.

Alue päivittää HNS-suunnitelman vuoden 2025 päivitettävän ohjeen tultua voimaan.

Pelastuslaitoksen henkilöstöä on koulutetut kansainvälisiin asiantuntijatehtäviin. Pelastusopisto vastaa asiantuntijoiden kouluttamisesta, rekrytoinnista ja muodostelmien logistiikasta. Alue tekee yhteistyötä Kymenlaakson pelastuslaitoksen kanssa avun koordinointiin liittyen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue ylläpitää valmiuttaan antaa kansainvälistä apua pelastustoiminnan tehtävissä. Alueella on sekä kalustoa että osaamista, jota voidaan tarvittaessa lähettää ulkomaille. Alueen erityispiirteisiin kuuluu pelastustoiminnan tehtävien hoitaminen tarvittaessa Saimaan kanavan vuokra-alueella. Tähän tehtävän liittyy rahoituskysymys, johon odotetaan ratkaisua valtioneuvoston tasolta. Lisäksi alueen on ratkaistava viestijärjestelmiä koskeva ongelma valtion raja ylitettäessä.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson pelastuslaitokset ovat sopineet yhteistoimintasopimuksella Kaakkois-Suomen alueella sijaitsevien pelastuslaitosten kansainvälisen pelastustoiminnan koordinoinnista, resursoinnista, ohjeistamisesta sekä yhteistyöstä. Pelastuslaitosten kansainvälisen toiminnan koordinaatiota ja yhteistoimintaa kehitetään yhteisessä työryhmässä.

Alueen selvityksen mukaan suunnitelmat on päivitettävä ja käytännöt yhtenäistettävä YTA-tasolla. Alueella on olemassa suunnitelma kansainvälisen avun vastaanottamisesta ja henkilöstöä käy vuosittain kansainvälisillä tehtävillä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueella on selvityksen mukaan valmius vastaanottaa kansainvälistä apua. Selvityksessä ei ole kuitenkaan laajemmin avattu, onko avun vastaanottamisen erityisvastuussa olevan Helsingin kanssa sovittu tarvittavista vastuista ja tehtävistä sekä onko toimintaa harjoiteltu koordinoitusti. Alue mainitsee kuitenkin selvityksessä, että suunnitelmia on tarpeen päivittää ja käytäntöjä on yhtenäistettävä YTA-tasolla.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alueen pelastustoiminnan toimintavalmiudessa havaitut puutteet haastavat pelastuslaitoksen riittävää palvelujen tasoa tulevaisuudessa ja edellyttävät määrätietoisia kehittämistoimia. Pelastuslaitoksella on käynnissä oikeansuuntaisia toimenpiteitä, mutta myös vaihtoehtoiset ratkaisut toimintavalmiuden kehittämiseksi on selvitettävä.

Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset haastavat tulevaisuudessa pelastustoimen suorituskykyä muun muassa rakennuspalotehtävillä. Vaihtoehtoisten sammutusmenetelmien käyttöönottoa on edistettävä. Maastopaloihin liittyvän suorituskyvyn kehittämistä alueella voidaan pitää edistyskellisenä toimenpiteenä. CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä, pintapelastamisen suorituskyky sekä liikenneonnettomuuksien edellyttämä suorituskyky ovat riittävällä tasolla.

Alueen riskien edellyttämä ympäristövahinkojen torjuntataso edellyttää kehittämistä ja alueella on useita tunnistettuja kehittämiskohteita.

Pelastustoiminnan henkilöstön riittävyys Etelä-Karjalan pelastuslaitoksella on pääosin vastannut tarvetta vuonna 2024. Osaamisenhallinta on suunniteltua ja dokumentoitua. Kehittämistoimenpiteet ovat strategisluonteisia. Pelastustoiminnan henkilöstön fyysinen toimintakyky alueella on valtakunnallisesti hyvällä tasolla. Pelastustoiminnan kalusto on päätoimisten palokuntien osalta vastannut suorituskykyvaatimuksiin, mutta sopimuspalokuntien käytössä oleva ajoneuvokaluston keski-ikä on vanhentumassa.

Alueen paloasemakiinteistöt edellyttävät kehittämistoimia, jotka edellyttävät merkittäviä investointeja. Uusilla paloasemilla parannetaan työturvallisuutta ja työskentelyolosuhteita. Lisäksi paloasemien paremmalla sijoittamisella toimintavalmiudessa olevat puutteet saadaan korjaantumaan.

Virka-avun antaminen toteutuu alueella tarvetta vastaavasti, joskin kotona hoidettavien sosiaali- ja terveystalvelujen piirissä olevien henkilöiden vuoksi virka-apupyyntöjen määrä on kasvanut.

Alue ylläpitää valmiuttaan antaa kansainvälistä apua pelastustoiminnan tehtävissä. Alueella on kalustoa ja osaamista, jota voidaan tarvittaessa lähettää ulkomaille.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

Alueen on selvityksessään todennut, että suunnitelmakokonaisuus muodostuu pääasiassa asetuksen mukaisesta suunnitelmista ja muut suunnitelmat täydentävät sitä.

Alueen mukaan merkittävin suunnitelmiin liittyvä kehittämistarve on suunnitelmien yhdenmukaistaminen, jonka tulisi toteutua myös nykyisten yhteistyöalueiden osalta. Suunnitelmiin on sisällytettävä myös viime aikojen hallinnollisten muutosten aiheuttamat päivitykset. Tarpeet on käsitteletty palvelutasopäätöksessä ja päivitystyö on käynnissä.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen perusteella hälytysohje ei ole kaikilta osin ajan tasalla eikä siinä ole huomioitu yhteistoimintasuunnitelmia ja keskinäisen avunannon suunnitelmia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen on varmistettava, että hälytysohje täyttää sille asetetut vaatimukset ja siinä on huomioitu tarvittavat yhteistoimintaa ohjaavat suunnitelmat.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja

tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvitys ei sisällä tarkempaa tietoa nykytilasta, mutta suunnitelmien päivittäminen on käynnissä. YT-alueen pelastuslaitosten keskinäinen yhteistoimintasopimus on allekirjoitettu 5/2025.¹⁵

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen selvitys ei sisällä yksityiskohtaisempaa tietoa keskinäisen avunannon suunnitelmista tai merkittävistä kehittämistarpeista.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvitys ei sisällä tarkempaa tietoa yhteistyösuunnitelmista. Viime vuonna alue kertoi yhteistyösuunnitelmien päivittämisestä vuoden 2024 aikana keskeisten viranomaisten kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirastolla ei ole tarkempaa tietoa suunnitelmien tilanteesta arvion tekemiseksi. Kesken olevat päivitykset tulee saattaa päätökseen.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan suunnitelmat vastaavat tarvetta.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos,

¹⁵ Pelastuslaitoksen kommentit. 17.6.2025.

kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat olleet selvityksen antamishetkellä ajan tasalla eikä niissä ole tunnistettu kehittämistarpeita. Myös ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitukset on toteutettu säännöllisesti määräaikoja noudattaen.

Muu tieto

Aluehallintoviraston ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvän valvontatehtävän mukaan alueella on kahdeksan erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta. Kahdella kohteella on yhteinen ulkoinen pelastussuunnitelma. Suunnitelmat ovat pääsääntöisesti päivitetty vuoden 2024 aikana ja ovat ajan tasalla. Yksi suunnitelma on lähetetty täydennettäväksi vuoden 2025 aikana.

Turvallisuustiedotteet ovat kahta kohdetta lukuun ottamatta ajan tasalla. Molemmat päivitetään, ja uuden kohteen tiedotteen jakelu suoritetaan vuoden 2025 aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen toiminta vastaa pääosin tarvetta. Erityisiä kehittämistarpeita ei ole tunnistettu. Ulkoisten pelastussuunnitelmien prosessiin tulee varata vähintään nykyiset resurssit.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alueen suunnitelmakokonaisuus on verrattain hyvällä tasolla, eikä merkittäviä puutteita tai kehittämistarpeita ole havaittu.

Alueen on jatkossa varmistettava, että myös hälytysohje täyttää sille asetetut vaatimukset huomioiden tarvittavat yhteistoimintaa ohjaavat suunnitelmat.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Etelä-Karjalan sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 1168 kpl. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 610 kpl.¹⁶

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvitys sisälsi niukasti tietoa sopimuspalokuntien toiminnasta. Palokuntasopimukset on uudistettu vuonna 2024. Hyvinvointialueen säästö- ja sopeuttamistoimet ovat kaventaneet alueen mahdollisuuksia tukea taloudellisesti sopimuspalokuntatoimintaa.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä kerrotaan, että pelastuslaitos on laatinut ja päivittänyt uudet palokuntasopimukset alueen sopimuspalokuntien kanssa vuonna 2022. Sopimuksilla turvataan sopimuspalokuntien toimintaedellytykset, ohjataan erikoistumista riskien mukaisesti, lisätään palokuntien välistä yhteistyötä ja mitoitetaan korvaukset valmiuden mukaan. Sopimuspalokunnat ovat olleet keskeisiä turvallisuusviestinnän toteuttamisessa yhdessä pelastuslaitoksen kanssa. Ryhmänjohtajien tehtävät on määritelty uudelleen tuomioistuinten päätösten takia, ja alueella toimii vastaava ryhmänjohtajapalvelu seitsemässä toimipisteessä ilman tiukkoja valmiusaikavaatimuksia. Pelastuslaitos on tehnyt sopimukset kahden meripelastusyhdistyksen kanssa vesistöalueiden pelastustoimien hoitamisesta ja hyödyntää tarvittaessa myös muita vapaaehtoisjärjestöjä kuten SPR:ää ja radioamatöörejä.

¹⁶ Pelastuslaitoksen täydennys. 20.5.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Karjalassa on tunnistettu sopimuspalokuntalaisten rooli tärkeänä osana pelastustoimen palvelujen tuottamista. Palokuntasopimukset on uudistettu vuoden 2024 aikana. Säästö- ja sopeuttamistoimet kaventavat hyvinvointialueen mahdollisuuksia tukea toimintaa.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialue kertoo selvityksessä, että sopimuspalokuntastrategia vuoteen 2030 on päivitetty vuonna 2024.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä kerrotaan, että pelastuslaitos pyrkii edistämään vapaaehtoisten toimintaorganisaatioiden edellytyksiä taloudellisella ja koulutuksellisella tuella sekä yhteistyöllä. Sopimuspalokuntajärjestelmää kehitetään ohjaamalla erikoistumista, lisäämällä yhteistyötä ja mitoittamalla korvaukset valmiuden mukaan. Kaikille sopimuspalokunnille on nimetty yhteyshenkilö, joka seuraa toimintaa säännöllisesti. Henkilörekrytointia tuetaan turvallisuusviestinnän avulla yleisötapahtumissa. Lisäksi pelastuslaitos tukee muita vapaaehtoistoimijoita, jotka eivät ole sopimuspalokuntia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Karjalassa on tunnistettu sopimuspalokuntatoiminnan edistämisen tarve. Selvitys ei kerro, mitä vuoden 2024 aikana laadittu sopimuspalokuntastrategia vuoteen 2030 pitää sisällään, joten sen mahdollisia vaikutuksia saatavuuteen tai muihin kehitystarpeisiin on vaikea arvioida.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sopimuspalokunnan henkilöstöllä on Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kautta järjestetyt työterveyspalvelut, jotka kattavat terveystarkastukset, laboratoriotutkimukset, erikoislääkärikonsultaatiot, ennaltaehkäisevän terveydenhoidon ja työpaikkaselvitykset. Lisäksi saatavilla on rokotesuoja, kuten hepatiitti B -rokotesarja ensivasteessa toimiville. Pelastuslaitos kustantaa C-ajokorttiin liittyvät terveystarkastusmaksut niille, jotka eivät tarvitse korttia ammatissaan. Pelastustoimintaan osallistuvilta vaaditaan voimassa oleva terveystarkastus ja lääkärinlausunto, mutta tarkastusten kattavuus ei ole 100 %. Viranhaltijat muistuttavat henkilöstöä tästä veloitteesta vuoden 2025 neuvotteluissa.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä kerrotaan, että sopimuspalokuntien pelastustoimintaan osallistuvien terveystarkastukset noudattavat päätoimisen henkilöstön tarkastusvaatimuksia, koska työn vaatimukset ovat samankaltaiset. Sopivuus arvioidaan alkutarkastuksessa ennen peruskurssia ja savusukelluskurssille vaaditaan uusi tarkastus. Määräaikaistarkastukset tehdään alle 40-vuotiaille kolmen vuoden välein, 40-vuotiaasta alkaen kahden vuoden välein ja 50-vuotiaasta lähtien vuosittain. Tarvittaessa terveystarkastuksia tehdään myös alentuneen tai hylätyn työkykytestin jälkeen tai työnantajan vaatimuksesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Terveystarkastukset ovat saatavilla kaikille pelastustoimintaan osallistuville sopimuspalokuntalaisille. Kaikki pelastustoimintaan osallistuvat sopimuspalokuntalaiset eivät kuitenkaan ole käyneet terveystarkastuksessa ja tähän hyvinvointialueen on syytä kiinnittää kehityskohteena huomiota.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Karjalan pelastuslaitos laatii vuosittain koulutus- ja henkilöstösuunnitelman, joka kattaa myös sopimuspalokunnan henkilöstön. Osaamisen yksikkö vastaa koko pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja täydennyskoulutuksesta. Sopimushenkilöstön koulutuksesta huolehtivat kouluttajat yhteistyössä Kaakkois-Suomen pelastusalanliiton kanssa, ja palokuntien koulutusvastaavat järjestävät harjoitusohjelmat ja koulutuksen. Pelastuslaitos on saavuttanut vuonna 2024 asetetut koulutustavoitteet sopimushenkilöstön osalta.

Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutuksen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää pelastustoiminnassa tarvittavia taitoja ja tietoja, jotta pelastustoiminnan valmius on yhdenmukainen ajasta ja paikasta riippumatta. Kehittämistarpeena on Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen toiminnan kehittäminen uusilla

kursseilla, mikä edellyttää kouluttajien ja vastuuhenkilöiden osaamisen vahvistamista.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutus perustuu pelastuslakiin ja valtioneuvoston asetukseen, jakaantuen peruskurssikoulutukseen ja osaamisen ylläpidon täydennyskoulutukseen. Peruskurssit järjestetään yhteistyössä Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa tarpeen mukaan. Koulutus toteutetaan pelastuslaitoksen osaamisen yksikön suunnitelmien mukaisesti, jotka kattavat pitkän aikavälin, vuosittaiset, kvartaalikohtaiset ja yksittäiset harjoitussuunnitelmat. Koulutuksesta vastaavat pääasiassa palokuntien päälliköt yhdessä pelastuslaitoksen viranhaltijoiden ja kouluttajien kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää pelastustoiminnan vaatimuksia vastaavia taitoja ja tietoja, varmistaen yhdenmukainen valmius ajasta ja paikasta riippumatta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sopimuspalokuntalaisten kouluttaminen on suunnitelmallista ja se vastaa tarvetta. Sopimuspalokuntalaisten uudet kurssit ovat lisänneet koulutustarvetta ja kouluttajista on puutetta. Alueen hyvää koulutustoimintaa on syytä ylläpitää.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Etelä-Karjalassa sopimuspalokuntalaiset nähdään tärkeänä osana pelastustoimen palvelutuotantoa, ja palokuntasopimukset on uudistettu vuonna 2024. Alueella on tunnistettu tarve kehittää sopimuspalokuntatoimintaa, mutta vuonna 2024 laaditun sopimuspalokuntastrategian sisältö ja vaikutukset ovat vielä epäselviä.

Säästötoimet rajoittavat hyvinvointialueen tukimahdollisuuksia, ja terveystarkastusten kattavuudessa on puutteita, joihin tulee kiinnittää huomiota.

Terveystarkastukset ovat saatavilla kaikille pelastustoimintaan osallistuville sopimuspalokuntalaisille. Kaikki pelastustoimintaan osallistuvat sopimuspalokuntalaiset eivät kuitenkaan ole käyneet terveystarkastuksessa ja tähän hyvinvointialueen on syytä kiinnittää kehityskohteena huomiota.

Koulutus on suunnitelmallista ja tarpeenmukaista, mutta uusien kurssien myötä kouluttajapula on kasvanut. Alueen laadukasta koulutustoimintaa on tärkeää ylläpitää.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksessään pelastuslaitos kuvaa, että Ukrainan sota ja erilaiset muut uhkatekijät ovat nostaneet tarvetta väestönsuojelun suunnitteluun. Muutoin alue ei ole tunnistanut merkittäviä toimintaympäristön muutoksia. Kevään 2024 paikallispuolustusharjoitus osoitti tarpeellisuuden päivittää varautumisen liittyvät suunnitelmat. Osaltaan tarvetta lisäsi myös uusi sisäministeriön ohje evakuoitien suunnittelusta ja toimenpanosta sekä muuttunut turvallisuustilanne ja tapahtumat Euroopassa.

Osa tästä luvusta on siirretty erilliseen salassa pidettävään liitteeseen julkisuuslain (621/1999) 24 § 1 momentin 8 kohdan perusteella.

Pelastuslaitos toteaa selvityksessään henkilöresurssien lisäämisen lisäksi kehitystarpeeseen sen, että suunnitelmien päivittämisen tulee jatkossa olla systemaattinen prosessi. Tiivistä yhteistyötä tulee naapurihyvinvointialueiden kanssa. Lisäksi YT-alueen sisällä yhteistyötä on lisättävä ja kehitettävä.

Pelastuslaitos tunnistaa selvityksessään joitain puutteita sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnin toteutuksessa. Väestön siirtojen suunnitelmissa ovat vielä jonkin verran puutteita, samoin kuin pelastuslaitoksen johtamisohjeessa sotilaallisen uhan aiheuttamia poikkeusoloja koskien.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Lakisääteisen suunnittelutehtävän ja suunnitelmien yhteensovittaminen on laaja-alaista yhteistoimintaa, jossa hyödynnetään olemassa olevia verkostoja sekä tiivistä eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Riittävät henkilöresurssit lakisääteisten

tehtävien suorittamiseksi pelastuslaitoksella on varmistettava, jotta esimerkiksi valmiussuunnitelmassa tunnistettu puute väestösuojeluun varautumiseen liittyen voidaan korjata. Lakisääteiset suunnitelmat tulee saattaa riittävälle tasolle. Henkilöresurssin lisääminen on palvelutasopäätökseen kirjattu kehittämistoimenpide, joka on toteutumassa kesällä 2025.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestösuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos ei tunnista selvityksessään Etelä-Karjalan osalta toimintaympäristön muutoksia, mutta toiminnassa havaitut kehittämistarpeet ilmenevät havaittujen päivitystarpeiden sekä Ukrainasta saatujen kokemusten perusteella. Väestösuojelun yhteistyöryhmää koskeva Valtioneuvoston asetus tuli voimaan 1.1.2024. Yhteistyöryhmää vuonna 2024 ei nimetty. Kaikkia suunniteltuja toimintoja ei saatu toteutettua, kuten esimerkiksi pelastuslaitoksen varautumissuunnitelmien päivityksiä. Paikallispuolustusharjoituksessa tehtyjen havaintojen perusteella pelastuslaitos tunnistaa tarpeen sotilasräjähteisiin liittyvästä osaamisen kehittämisestä.

Pelastuslaitoksen vastuulla olevassa väestösuojelutehtäviin liittyvässä toiminnassa ja suunnitelmien yhteensovittamisessa tunnistetaan merkittäviä puutteita. Yhteistoiminnan harjoittelussa ja yhteistoimintaan liittyvien muistioden ja sopimusten perusteella tunnistetaan joitakin puutteita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Valtioneuvoston asetuksen (570/2024) mukainen yhteistoimintaryhmä väestösuojeluun varautumistyöhön liittyen tulee käynnistää. Lisäksi tunnistetut puutteet suunnitelmissa ja yhteistyössä tulee korjata.

Väestösuojelun edellyttämän yhteistyön käsitteleminen Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken tulee käynnistää. YT-alueen tulee sopia yhteistyössä hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista. Lakisääteiset suunnitelmat tulee saattaa yhteisesti riittävälle tasolle.

5.3 Hyvinvointialueen väestösuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii väestösuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väestösuojeluorganisaation kehittämistarve on pelastuslaitoksen antaman selvityksen perusteella tunnistettu. Organisaatiomuutokset tehdään

valmiussuunnitelman ja evakuointisuunnitelmien päivittämisen yhteydessä. Päivitystyö on pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukainen tehtävä.

Väestönsuojeluorganisaatioiden henkilöiden, tilojen, kaluston ja materiaalin varaamisessa pelastuslaitos on tunnistanut joitain puutteita. Samoin pelastuslaitoksen toiminnan organisoinnissa ja suunnittelussa. Sopimusperusteista varautumista on tehty ja sopimusneuvottelut ovat meneillään.

Kehittämistyötä on tehty muun muassa oman toiminnan varmistamiseksi ja oman henkilöstön suojaamiseksi. Palvelutasopäätöksen mukaisesti kehittämistavoitteena on sortumapelastamiseen liittyvän kyvyn parantaminen ja räjähteisiin liittyvän osaamisen parantaminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluorganisaatioiden muodostamisessa tunnistetut puutteet tulee korjata. Myös pelastuslaitoksen toiminnan organisoinnissa ja suunnittelussa tunnistetut puutteet on niin ikään korjattava ja saatettava suunnitelmat riittävälle tasolle.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos kuvaa selvityksessään, että toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvaa muutosta henkilöstön, kaluston ja tilojen osalta, joten varausten ylläpitäminen on jatkuva prosessi. Tilojen osalta etenkin harvaan asutuilla alueilla käytettävyys muuttuu usein. Jatkossa tulee lisäksi huomioida tarvittavien väistötilojen vaatimat tarpeet.

Pelastuslaitoksen mukaan henkilöstön ja rekisteröityjen ajoneuvojen osalta varaaminen on yksinkertaista, koska näihin olemassa selkeä toimintamalli ja järjestelmä. Puutteet näiden osalta ovat yksittäisiä. Meripelastusseurojen kanssa on todettu, että pelastuslaitos voi varata heidän jäseniään poikkeusolojen organisaatioonsa.

Tilojen käytön suunnittelussa yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa tunnistetaan joitakin puutteita. Palvelutarjoamisen tasoa pelastuslaitos vertaa tasavertaiseksi muihin lähialueisiin pelastuslaitoksiin nähden.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tunnistetut puutteet väestönsuojeluorganisaation henkilöstössä, tiloissa ja kalustossa tulee korjata alueellisella tasolla niiltä osin kuin se on mahdollista. Yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa tulee jatkaa, jotta tilojen käytön suunnittelu saadaan tehtyä.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Henkilöstön vaihtuvuus tunnistetaan pelastuslaitoksella aiheuttavan haastetta pitää henkilöstö ja heidän koulutuksensa ajan tasalla. Pelastuslaitoksen henkilöstön sijoitussuunnitelma on vielä kesken. Sen mukaan henkilöstöä tullaan kouluttamaan kohdennetummin. Varatun henkilöstön koulutuksessa tunnistetaan joitain puutteita.

Osa tästä luvusta on siirretty erilliseen salassa pidettävään liitteeseen julkisuuslain (621/1999) 24 § 1 momentin 8 kohdan perusteella.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Erityisesti väestönsuojeluorganisaation koulutuksen suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota ja laatia koulutussuunnitelmat ja toteuttaa koulutukset varatuille henkilöille.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos arvioi selvityksessään, että luvussa tarkoitetut johtamispalvelut on mahdollista tuottaa. Toimintojen suunnittelussa huomioidaan YTA-JOKE-tasoinen toiminta sekä paikalliset tarpeet. Esimerkiksi Etelä-Karjalan maantieteellisen sijainnin takia on jatkossa suunniteltava väistötiloja muiden pelastuslaitosten kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hajasijoitussuunnitelma tulee laatia tilojen ja kaluston käytöstä. Kunnossapito- ja hankintasuunnitelmaa pelastuslaitosten selvityksessä ei esitetä, mutta myös kunnossapitoon ja hankintoihin nähden on työtä tehtävä suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos toteaa selvityksessään, että kuntien tarve yhteistyöhön on kasvanut. Etenkin pienissä kunnissa on haasteita saada omaa varautumista vaadittavalle tasolle. Varautumisen yhteistyötä toteutetaan maakunnallisen turvallisuus- ja valmiusfoorumien kautta, mutta se ei tarjoa niinkään kahdenkeskeistä tukea. Kuntien tukemisesta tullaan palvelutasopäätöksen mukaisesti teettämään selvitys kuntien kanssa tehtävästä varautumisen suunnittelun tuesta. Toiminta vaatii kaikkien osapuolten hyväksynnän sekä rahoituksen. Suunnittelun tukemisesta on sovittu kuntien ja hyvinvointialueiden välillä, mutta yhteistyöneuvotteluja ei pidetä säännöllisesti valtuustokausittain.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kuntien tukemisen selvityksen pohjalta varautumistyön jatko tarkentuu. Sopimuksia tai yhteistyöneuvotteluja tukemisesta ei ole laadittu, mutta aktiivinen verkostomainen yhteistyö mahdollistaa säännöllisen asioiden käsittelyn sekä tiedonvaihdon. Sopimusperusteinen tukeminen voisi sitouttaa ja selkeyttää kaikkia osapuolia yhteistyön osalta.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alue hyödyntää lakisääteisten suunnittelutehtävien ja suunnitelmien yhteensovittamisessa olemassa olevia verkostoja. Lisäksi alue on tehnyt lisäresursointia suunnittelun osalta.

Valtioneuvoston asetuksen (570/2024) mukainen yhteistoimintaryhmä väestönsuojeluun varautumistyöhön liittyen on tarpeen käynnistää. Lisäksi väestönsuojelun edellyttämän yhteistyön käsitteleminen Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken on tarpeellista käynnistää.

Väestönsuojeluorganisaatioiden muodostamisessa tunnistetut puutteet edellyttävät toimenpiteitä. Myös pelastuslaitoksen toiminnan organisoinnissa ja suunnittelussa tunnistetut puutteet on niin ikään korjattava ja saatettava suunnitelmat riittävälle tasolle.

Tunnistetut puutteet väestönsuojeluorganisaation henkilöstössä, tiloissa ja kalustossa tulee korjata alueellisella tasolla niiltä osin kuin se on mahdollista. Erityisesti väestönsuojeluorganisaation koulutuksen suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota ja laatia koulutussuunnitelmat ja toteuttaa koulutukset varatuille henkilöille.

Sopimuksia tai yhteistyöneuvotteluja kuntien tukemisesta varautumistyössä ei ole laadittu, mutta aktiivinen verkostomainen yhteistyö mahdollistaa säännöllisen asioiden käsittelyn sekä tiedonvaihdon. Sopimusperusteinen tukeminen voisi sitouttaa ja selkeyttää kaikkia osapuolia yhteistyön osalta.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä sekä hyvinvointialueen strategiassa on huomioitu pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Myös pelastuslaitoksen päätöksenteossa huomioidaan valtakunnalliset tavoitteet.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Karjalan pelastuslaitos noudattaa palvelutasopäätöksen mukaista henkilöstökehystä varmistaakseen riittävän ja osaavan henkilöstön pelastustoimen tehtäviin. Osaamisen yksikkö vastaa henkilöstön koulutuksesta, ja sopimuspalokuntatoimintaa kehitetään uuden strategian pohjalta. Henkilöstön hyvinvointia seurataan työhyvinvoinnin ohjausryhmässä kyselyjen ja hanketoiminnan tukemana. Työhyvinvointia edistetään myös päätoimisen työhyvinvointisuunnittelijan avulla. HaiPro-ilmoituksia käsitellään säännöllisesti, ja henkilöstölle tarjotaan terveelliset ja tarkoituksenmukaiset työtilat paloasemaverkoston kehittämisen kautta.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Tavoite muodostaa kiinteät perustavoitteet pelastustoimen palvelutasopäätökselle, jota vasten palvelut järjestetään ja tuotetaan Etelä-Karjalassa. Tavoitetta seurataan vuosittain ja osana omavalvontaa. Hyvinvointialueen strategiisiin tavoitteisiin kuuluu ikäihmisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen, jota edistetään Ikäihmisten arvoverkko -toimintamallilla ja Asumisturvallisuuden toimintaohjelmalla (2024), jonka toteutus alkaa 2025. Pelastuslaitos on myös kehittänyt kansallisen tavoitteen mukaisia toimenpiteitä, kuten Palosuojaohjelman tukeman Jatkuva riskinarviointi -hankkeen, joka kokoaa riskitiedon osaksi palvelutuotannon hallintaa. Lisäksi pelastuslaitos kehittää uusia hallintamalleja yhteistyössä sote-sektorin ja korkeakoulujen kanssa.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen toiminnan keskiössä on pelastustoimen palveluiden tuottaminen lähipalveluina nykyisen laajan paloasemaverkoston mukaisesti. Paloasemaverkostoa on lähdetty uusimaan palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Palveluiden tuottamisessa huomioidaan toiminta kaikissa olosuhteissa. Pelastuslaitos on ottanut erityiseksi tavoitteeksi toiminnan kehittämisen poikkeusolojen varalta. Kehittämistyö on alkanut vuonna 2024 ja jatkuu tulevien vuosien aikana.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue päivittää valmius- ja väestönsiirtosuunnitelmia vuonna 2024 järjestetyn paikallispuolustusharjoituksen oppien perusteella. Lisäksi väestön varoittamisen järjestelmää kehitetään. Alueen yhteistä varautumisen koordinointia varten on perustettu hyvinvointialueen varautumisen ohjausryhmä keväällä 2024. Myös EKTURVA:n toiminta on jatkunut aktiivisena. Toiminnassa on jaettu tietoa maakunnan turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen, seurattu kansallisia ja alueellisia riskejä sekä laadittu toimintasuunnitelma seuraavalla vuodelle.

Etelä-Karjalan pelastuslaitos on osallistunut aktiivisesti pelastuslaitosten muodostamaan IKAROS-yhteistyöhön varautumisessa. Vuonna 2024 aloitettiin yhteinen evakuointien suunnittelu, jossa yhdistetään eri alueiden evakuointisuunnitelmia yhteensopiviksi. Pelastuslaitos osallistui kansalliseen verkostotoimintaan varautumisessa muun muassa Etelä-Suomen valmiustoimikunnan ja sen sihteeristön toimintaan sekä elinkeinoelämän alueellisen varautumisyhteistyö -toimikunnan (ELVAR) toimintaan.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue jatkoi vuonna 2024 toimintaa osana EU:n maastopalojen sammuttamisen suorituskykyä, mikä rakennettiin vuonna 2023 Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteistyönä EU-tasoinen suorituskyky. Vuonna 2024 maastopalomuodostelma läpäisi EU:n kriteereiden mukaisen luokittelun. Pelastuslaitos on toteuttanut vuonna 2024 valmiussiirron Portugaliin, jossa toimi osana kansainvälistä yhteistyömuodostelmaa osallistuen pelastustoimintaan. Tällainen kokemus on koettu erittäin tärkeäksi toiminnan ja yhteistyön kehittämisessä. Lisäksi Etelä-Karjalan pelastuslaitos kytkeytyy kansainväliseen toimintaan erilaisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä EU-pelastuspalvelumekanismin koulutusten kautta.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos pitää palvelutasopäätöksen mukaisesti tiedolla johtamista strategisena lähtökohtana palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä. Pelastuslaitos kehittää aktiivisesti tutkimus- ja kehittämistoimintansa kautta sekä strategisessa yhteistyössä tiedolla johtamista vahvistavia toimintamalleja ja pilotoi niitä käytännössä. Pelastuslaitos on pystynyt hankkimaan erityisesti Palosuojelurahaston avustusrahoitusta tiedolla johtamista parantavaan kehittämistoimintaan.

Kehittämisessä tehdään strategista yhteistyötä TKI-partnereiden, erityisesti hyvinvointialueen sote-sektorin, korkeakoulujen ja muiden pelastuslaitosten kanssa. Lisäksi pelastuslaitos kehittää pelastuslaitosten kumppanuusverkoston TKI-toiminnassa sekä hyvinvointialueen toimintarakenteissa tiedonhallintaa kansallisesti ja alueellisesti yhtenäistäviä toimintamalleja ja ratkaisuja.

Pelastuslaitos panostaa systemaattisesti SBM-toiminnanohjausjärjestelmän kehittämiseen, jonka kautta luodaan systematisoitua, tehokasta kyvykkyyttä palvelutuotannon hallintaan ja ohjaamiseen ajantasaisella tiedolla. Lisäksi vuonna 2024 haettiin ja saatiin avustusrahoitus (PSR) PELAi-tutkimushankkeelle, jossa tutkitaan tekoälyn soveltamisen mahdollisuuksia pelastuslaitoksen palvelutuotannon vaikuttavuusperusteisen analysoinnin ja tiedolla johtamisen tehostamiseen.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue toteuttaa investoinnit palvelutasopäätöksen kehittämisosan mukaisesti sekä hyvinvointialueen investointikyvykkyys huomioiden. Lähtökohtana on toiminnan kehittäminen siten että palvelutuotannon tehtävät hoidetaan lainsäädännön sekä hyväksytyn palvelutasopäätöksen.

Lisäksi investointien kautta vastataan toimintaympäristön muutokseen sekä vahvistetaan osaltaan palveluiden tuottamisen tiedolla johtamista. Kokonaisuutena edellä esitetyt toimenpiteet vahvistavat pelastuslaitoksen palvelutuotannon riski- ja vaikuttavuusperusteisuutta.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen hallinnossa ja ohjaamisessa on yhteensovitettu onnistuneesti eri hallintotasot eli sisäministeriön, aluehallintoviraston ja hyvinvointialueen hallinto- ja ohjaus. Alueellisesti pelastuslaitokset ovat toimineet hyvin yhteen sovittaen mm. toisiinsa yhteistyösuunnitelmia, johtamista, tilannekeskustoimintaa ja keskinäistä avunantoa. Uutena elementtinä Etelä-Karjalaan tuli vuonna 2024 eteläisen yhteistyöalueen yhteistyö. Lisäksi alueiden välinen yhteistyö konkretisoituu myös kehittämisen alueella.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella toimii tutkimukseen ja kehittämiseen erikoistunut vastuualue, joka huolehtii strategisesta kehittämisestä. Tällä osaltaan ylläpidetään suorituskyykyä ja ennakoidaan ympäristön muutoksiin. Toiminnan kehittäminen toteutuu palvelutasopäätöksen mukaisesti talouden sopeuttamisen ehdoilla ja pääpaino tiedolla johtamisessa. Pelastuslaitos toteuttaa hyvinvointialueen tavoin jatkuvan parantamisen toimintamallia. Kehittämisidealomake on suunniteltu vuonna 2024 ja tarkoitus ottaa käyttöön 2025. Myös johtoryhmätyöskentelyä on uudistettu vastaamaan paremmin toiminnan jatkuvaan uudistamiseen. Pelastuslaitos toteutti useita kehittämistoimenpiteitä vuonna 2024.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on saanut vähennettyä onnettomuuksia alueellaan. Alue kohdentaa toimintaa ja palveluja tietoon perustuen ja tekee yhteistyötä myös sote-toimijoiden kanssa. Vuonna 2024 pelastuslaitos käynnisti yhteistyössä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen sote-toimialan kanssa asumisturvallisuuden jatkuvan parantamisen toimintaohjelman laatimisen. Sen on tarkoitus valmistua vuonna 2025 ja se tulee sisältämään strategiset tavoitteet Etelä-Karjalan asumisturvallisuuden jatkuvaksi parantamiseksi. Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 8) perusteella alueen tulipalojen määrä on vähentynyt kahtena edellisenä vuonna. Oikein kohdennetuilla toimilla asetettu tavoite tulipalojen määrän puolittamiseksi on vielä mahdollista alueen osalta saavuttaa.

Taulukko 5 Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois- Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue pyrkii reagoimaan toimintavalmiustavoitteiden tavoittamisessa havaittuihin haasteisiin. Reagointikeinoina ovat muun muassa hälytysvasteiden muutokset ja tilannekuvan tehostaminen. Alueella selvitetään parhaillaan HALI-liikennevaloetusjärjestelmän käyttöönottoa ja kehittää paloasemaverkostoa. Alueelle on suunnitteilla ja rakenteilla uusia paloasemarakennuksia, joilla vastataan toimintavalmiudessa havaittuihin puutteisiin.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue kehittää oman toimialan varautumista ja väestönsuojelua päivittämällä keskeisiä suunnitelmia ja organisaatiota sekä järjestämällä koulutusta. Väestönsuojeluun varautumisen resursointia kasvatetaan vuonna 2025. Myös teemaan liittyviä varustehankintoja on tehty vuonna 2024.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos vahvistaa työnhyvinvointia ja työturvallisuutta työsuojeluvaltuutetun työpanoksella sekä psykososiaalisen kuormituksen ehkäisyn työryhmän, henkilöstökyselyiden ja opinnäytetöiden tuottamalla tiedolla. Lisäksi pelastuslaitos osallistuu vuonna 2025 käynnistyviin työsuojelun ja/tai työhyvinvoinnin edistämisen kehittämishankkeisiin.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Alueella on yksittäisiä puutteita ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa, mutta ne eivät ole laajoja valtakunnallisessa vertailussa. Kehittämistoimia on suunnitteilla, mutta alueen on varauduttava myös vaihtoehtoihin ratkaisuihin, mikäli suunnitellut toimenpiteet eivät riitä tai niiden toteutus viivästyy.

Pelastustoiminnan ja -joukkueen toimintavalmius ovat riittävällä tasolla. Alue kehittää pelastuslaitoksen kykyä toimia kaikissa turvallisuustilanteissa. Alueella on myös tavoite säilyttää pelastustoiminnan palvelut lähipalveluina hyödyntäen olemassa olevaa laajaa palveluverkkoa. Aluehallintovirasto pitää tavoitetta tärkeänä, joskin sitä haastaa samanaikainen muuttoliike pois harva-alueilta ja vähenevä henkilöstö sopimuspalokunnissa.

Pelastuslaitos on panostanut työhyvinvointiin monella tasolla, mutta itse toteutumisen onnistumista voidaan arvioida tarkemmin esimerkiksi kyselyjen tulosten ja käytännön vaikutusten kautta. Toimenpiteet kuitenkin viittaavat järjestelmälliseen ja jatkuvaan kehittämiseen.

Alueen onnettomuuksien ehkäisyn palvelut pyritään tuottamaan riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti. Alue on tuonut selvityksessään esille konkreettisesti, miten riskiperusteisuus huomioidaan osana palvelujen kohdentamista. Jatkossa alueen olisi hyvä esitellä kokemuksia, joita nyt tehdyistä toimenpiteistä on kertynyt, ja mikä on ollut toimenpiteiden vaikutus.

Alueen selvityksen perusteella alueellinen valmius sekä varautuminen väestön suojaamiseksi on hyvällä tasolla. Alue päivittää riskiarviota ja suunnitelmia sekä tekee yhteistyötä muiden alueen keskeisten toimijoiden kanssa.

Alue on selvityksen perusteella aktiivinen toimija kansainvälisessä pelastustoiminnan yhteistyössä. Alue ylläpitää yhdessä naapuripelastuslaitosten kanssa metsäpalomuodostelmaa osana EU:n yhteisiä valmiuksia. Alue on osallistunut pelastustoiminnan tehtäviin ulkomailla ja tekee myös muuten kansainvälistä yhteistyötä.

Pelastuslaitos johtaa ja kehittää toimintaansa tietoon perustuen. Tutkimus- ja kehittämistoiminta on osa pelastuslaitoksen normaalia toimintaa. Alueen esittämät periaatteet investoinneissa tukevat toteutuessaan palveluntuotannon vaikuttavuutta.

Alue on onnistunut vähentämään tulipaloja aktiivisilla toimilla. Pelastuslaitos tekee yhteistyötä sote-sektorin kanssa kotona tapahtuvien onnettomuuksien vähentämiseksi.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Karjalan osalta toimintavalmius on verrattain hyvällä tasolla, eikä laajoja merkittäviä puutteita ole arviointihetkellä. Esitetyillä korvausinvestoinneilla alue pyrkii ylläpitämään nykyistä palvelujen tasoa ja kehittämään palveluja toimintaympäristössä havaittujen muutosten mukana. Alue pyrkii uusimaan vanhenevaa kalustoa. Alue on esitellyt vuosittaisessa selvityksessään pelastustoimeen kohdistuvat keskeisimmät investoinnit ja niiden odotetut vaikutukset. Esitettyjen investointien voidaan pääsoin katsoa perustuvat alueen riskeihin ja uhkiin.

Pelastuslaitoksen periaatteena on käyttää pelastusajoneuvokalustoa teknisen käyttönsä loppuvaiheisiin saakka huomioiden korjaamisesta aiheutuvat kustannukset. Tämä on selvityksen mukaan taloudellisin tapa kaluston käyttämiseen, vaikka tarkoittaa kaluston korkeaa keski-ikää pelastuslaitoksella. Alue nostaa pelastustoiminnan osalta merkittävänä investointina vuodelle 2026 suunniteltua nostolava-auton hankintaa, mikä on mainittu selvityksessä ja investointisuunnitelmassa.

Hyvinvointialueen investointisuunnitelmassa on esitetty investointeja pelastustoimen osalta. Suunnitelmassa on tarkemmin perusteltu pelastustoimen merkittävimmät investoinnit, kuten paloasemarakennukset ja merkittävimmät kalustohankinnat.

Paloasemakiinteistöjen osalta investointeja on esitetty seuraavasti: Imatran paloasema (2026), Vainikkala (2027) ja Taipalsaari (2028). Kaikkien asemien investoinnit on esitelty tarkemmin. Lisäksi investointiesityksissä on Imatran paloaseman kalustohankintoja, CBRNE-kalustohankintoja sekä väestönvaroitussjärjestelmä.

Selvityksessä esitettyä suursäiliöauton hankintaa ei ole investointisuunnitelmassa erikseen mainittu. Myöskään HALI-järjestelmää ei ole investointisuunnitelmassa mainittu.

Alue nostaa selvityksessään esille, että esimerkiksi öljyntorjuntapuomikalusto ja maastopalojen sammuttamiseen tarkoitettu muodostelma sisältää kalustoa, joka on hyödynnettävissä alueiden yhteiseen käyttöön. Näiltä osin yhteisinvestointeja suositellaan harkittavaksi.

ICT investoinneiksi on esitetty vuosittain sama summa. Ei sisällä tarkempaa erittelyä, joten niiden investointien osalta tarvetta ei voida arvioida. KEJO:n osalta investointia on esitetty vuodelle 2026.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta

Esitetyillä investoinneilla alue pyrkii kehittämään ja ylläpitämään alueen uhkien edellyttämää suorituskykyä. Investoinneilla on keskeinen tärkeä rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista.

Alue on selvityksessään perustellut keskeisimmät investoinnit. Paloasemarakennusten osalta investoinnit ovat perusteltuja pelastustoiminnan toimintavalmiuden kannalta. Myös kalusto- ja ajoneuvokaluston korvausinvestoinnit ovat perusteltuja riittävän pelastustoiminnan kyvykkyyden varmistamiseksi.

Suositeltavaa on jatkossa suunnitella investointeja entistä enemmän alueiden yhteisinvestointeina niiltä osin kuin se on perusteltua ja mahdollista.

7.2 Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan alue pyrkii investoinneissa ja hankinnoissaan siihen, että ne toteutuessaan auttavat tuottamaan pelastustoimen palvelut kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.

Aluehallintoviraston arvio investointien vaikutuksista

Toteutuessaan investoinnit parantavat pelastuslaitoksen kyvykkyyttä. Investoinnit uudistavat vanhentuvaa kalustoa, laajentaa kyvykkyyksiä vesillä, tieliikenteessä ja vaarallisten aineiden onnettomuuksissa, sekä parantaa valmiutta ilmasto- ja hybridiuhkiin. Kaluston elinkaarimalli ja sisäinen kierrätys lisäävät kustannustehokkuutta.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Esitetyillä investoinneilla alue pyrkii kehittämään ja ylläpitämään alueen uhkien edellyttämää suorituskyykyä. Investoinneilla on keskeinen rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista.

Alue on selvityksessään perustellut keskeisimmät investoinnit. Paloasemarakennusten osalta investoinnit ovat perusteltuja pelastustoiminnan toimintavalmiuden kannalta. Myös kalusto- ja ajoneuvokaluston korvausinvestoinnit ovat perusteltuja riittävän pelastustoiminnan kyvykkyyden varmistamiseksi.

Suositeltavaa on jatkossa suunnitella investointeja entistä enemmän alueiden yhteisinvestointeina niiltä osin kuin se on perusteltua ja mahdollista.

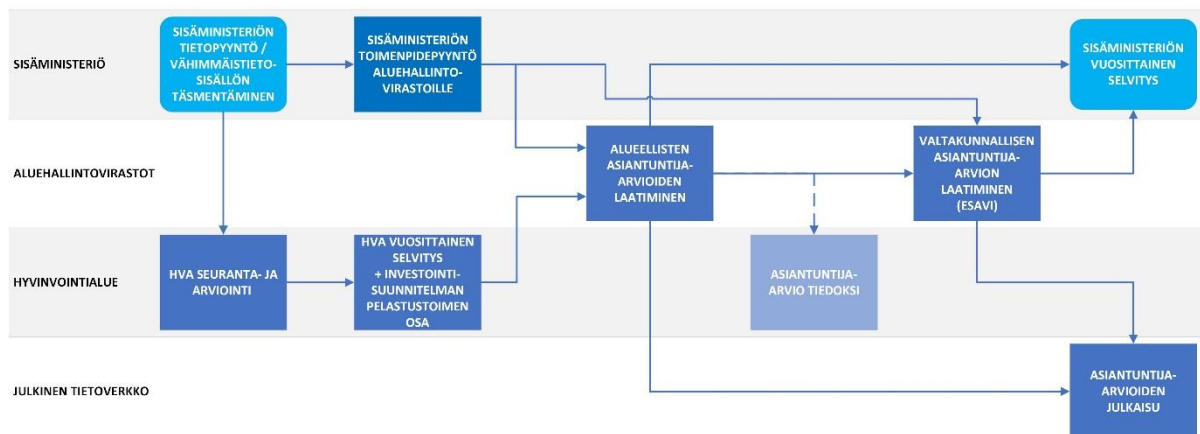
Toteutuessaan investoinnit parantavat pelastuslaitoksen kyvykkyyttä. Investoinnit uudistavat vanhentuvaa kalustoa, laajentaa kyvykkyyksiä vesillä, tieliikenteessä ja vaarallisten aineiden onnettomuuksissa, sekä parantaa valmiutta ilmasto- ja hybridiuhkiin. Kaluston elinkaarimalli ja sisäinen kierrätys lisäävät kustannustehokkuutta.

8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä PRONTO:sta haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa 3.

Kuva 3 Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi.

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta.

Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Liitteet

Liite 1. Salassa pidettävä.

10 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. 2024.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimea koskeva osasuunnitelma 2026–2029.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024-2026.

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Päätoimipaikka

2025